

Veto

Middenstand schrijft geschiedenis

Binnen het Kadoc werd twee jaar geleden een commissie uit de grond gestampt om het onderzoek naar de middenstandsbeweging in België te stimuleren. Dat onderzoek werd onlangs bekrond met de publikatie van twee kijk- en leesboeken. Hoe de middenstand haar eigen geschiedenis aan de man brengt, leest u op pagina 5.

Visconti op een draje

De retrospectieve loopt op z'n eind. In 'Rocco e i suoi fratelli' neemt Visconti het publiek nog eens op snelheid. De beelden en situaties lossen elkaar snel af. De kijker mist voortdurend treinen, maar zo te zien is dat de bedoeling. Pagina 8.

Lezen als happening

Als naar gewoonte pakt vzw Behoud de Begeerte tijdens de Valentijntjesperiode uit met Saint-Amour. De programmatoren brachten voor hun derde editie één essentiële verandering aan: dit jaar geen poëzie, wel drie uur lang amoureuze proza, gebracht met de nodige *schwung* en een dosis fijnzinnige humor. Pagina 8.

Eredoktoren voor de mikrofoon

Een week na datum staan twee kersverse doctores honoris causa te luister: teoloog Max Wildiers gunt ons een blik in zijn geestesleven, EG-topambtenaar Hywel Jones kijkt met ons achter de schermen van de Europese onderwijspolitiek. De kracht van de geest en de macht van de ekonomie, samen op de middenpagina's.

STUDENTENWEEKBLAD VAN DE LEUVENSE OVERKOEPELENDE KRINGORGANISATIE - JAARGANG 18, 1991-1992, NUMMER 18, MAANDAG 10 FEBRUARI 1992

GRIJZE WOEDE - Vorige donderdag betoogden meer dan vijfduizend assistenten, profen en studenten samen tegen de verdwijning van het wetenschappelijk onderzoek in Vlaanderen. Veto trok naar Brussel, kieke de massa en legde zijn oor te luister bij zij die zichzelf tegenwoordig 'een met uitsterven bedreigde soort' noemen: de onderzoekers. Anderen bleven thuis en rekenden op ons verslag. Het is er, en wel op pagina 3. (foto Steven Van Garssse)

Verdeel de sleutels

Loko doet het op een OAV

De werking van studentenkoepels wordt in Vlaanderen ondersteund door jaarlijkse staatsubsidies. De wet van 3 augustus 1960 bood die mogelijkheid en daardoor krijgt de Leuvense Overkoepelede Kring Organisatie (Loko) ook in 1992 dergelijke subsidies. Met een bedrag van ongeveer 10 miljoen frank wordt een zeer gevarieerde werking op poten gezet zoals elk jaar weer blijkt uit de talrijke acties en initiatieven van Sociale Raad, Kringraad, Sportraad, Kultuurraad, Veto en Isol. Op vrijdagavond 14 februari gaat een Open Algemene Vergadering (OAV) van Loko door over de verdeelsleutel die binnen de koepel gehanteerd wordt voor het verdelen van die subsidies over de raden.

Een OAV wordt door 6 fakulteitskringen samengeroepen om onderwerpen te bespreken en beslissingen te nemen die de problematiek van een enkele raad overstijgen. Aanleiding voor de OAV van 14 februari was de vraag om de interne verdeelsleutel te herzien. Zo'n beslissing zou de financiële toestand van Loko ook in de toekomst gezond moeten houden.

meer voldoende om de reële noden van de Loko-geledingen te dekken. Dat sommige raden om die reden pogingen deden en doen om elders een bijkomende structureel-financiële garantie te bekomen voor hun werking, is vanuit dit oogpunt begrijpelijk. Dit feit kan echter in geen geval gebruikt worden om in de toekomst het principe van subsidiëring van studentenorganisaties via een staats-toelage aan Loko (indirect via de RvS) op de helling te zetten. Voor Veto bijvoorbeeld zouden volwaardige subsidies betekenen dat het blad de noodzakelijk opgenomen reclame zou kunnen laten vallen.

Opgelegd

Een overzicht van een aantal exploitaties van Loko en de Algemene StudentenRaad (ASR), de voorganger van Loko, leert ons meer over de moeilijke financiële situatie waarin de studentenkoepel momenteel verkeert. Daar waar de Raad voor Studentenvoorzieningen (RvS) in 1985 nog 12.510.913 (ASR) en 784.121 (Isol) uitkeerde als subsidie (totaal: 13.295.034 fr), verminderde dit bedrag elk volgend jaar. Met het nationale Sint-Anna-plan van 1986 werd de hakbijl ook in de Loko-subsidies gezet. Door die zeer zware besparing werd in 1986 nog maar 10.001.958 fr uitgekeerd. Het spreekt voor zich dat ruim 3 miljoen minder aan subsidies zware interne gevolgen had.

Bovendien werd tot en met 1990 verder bespaard op de subsidie aan de studentenkoepel. In 1990 werd nog maar 9.750.000 uitgekeerd als subsidie voor de werking van alle Loko-raden. De goedgekeurde bedragen waren niet

Herhaald

Door de vermindering van de subsidies werd de studentenbeweging ook verplicht om intern zwaar te besparen en om met minder middelen toch meer te doen. De van buitenaf opgelegde besparingen leidden tot heel wat intern gefcijferd gaande te houden. Voorbeelden zijn er meer dan genoeg. Op de 's Meiersstraat werd er bij Kringraad en Sociale Raad telkens één functie van vrijgestelde geschrap - de vrijgestelde is een halfjuids betaalde kracht die de werking van een geleding inhoudelijk en administratief ondersteunt. De werking werd dus aangepast aan de imperatieve van het lagere subsidiebedrag, maar toch werd

volg op p.3 ►

Medika 'informeert' Nederlanders

Eigen studenten eerst

Op de Algemene Vergadering van Kringraad van vorige vrijdag kondigde Medika, de kring van de studenten geneeskunde, een hoogst merkwaardig initiatief aan. Naar aanleiding van de abiturientendagen lanceerden zij een (in schabouwelijk Nederlands opgestelde) brief, waarin de "beste Nederlandse aspirant-student" afgeraden wordt om in België te studeren. Medika meent immers de Nederlanders ervoor te moeten waarschuwen dat aan studeren aan een Vlaamse universiteit - "er ook een aantal ogen en haken vastzitten".

Het was een evolutie die zich reeds enkele jaren manifesteerde: de stijgende aantallen Nederlandse studenten in de fakulteit Geneeskunde. Dit jaar zouden die cijfers echter spektakulair gestegen zijn. Zo staat het vast dat aan het Antwerpse Ruca (waar men de eksakte cijfers weliswaar niet vrijgeeft) meer dan de helft van de eerstejaars geneeskunde de Nederlandse nationaliteit heeft. Aan de andere universiteiten is deze trend minder uitgesproken: aan de KU Leuven zijn er 119 Nederlanders op een totaal van 480 - een vierde dus -, aan de RU Gent slechts 31 op 287, of een goede elf procent.

De oorzaak van die verhuis naar België ligt dus in het unieke Belgische systeem van vrije toegang tot het hoger

onderwijs. Terwijl in alle andere Europese landen een numerus clausus voor geneeskunde bestaat, legt België hierover geen extra beperkingen op. Een neveneffect hiervan is echter dat België een aantal studenten uit de buurlanden 'aanzuigt': de bestaande EG-konventies verbieden België om anders op te treden tegen buitenlandse EG-studenten dan tegen haar eigen onderdanen. Als België als enige land haar studenten aantallen niet beperkt, geldt dat evenzeer voor Nederlanders en Duitsers, ook als die in hun eigen land met veel repressiever systemen gekonfronteerd worden (zie kader p.5). Dat is niet de konkretisering van het 'vrij verkeer van personen, goederen en diensten', het basisprincipe bij uitsteking van de nieuwe EG. Dat is zo voor de wijn, voor het kapitaal, voor de biggen en varkens, en dat geldt ook voor dokters.

Medika neemt die "toevloed" van Nederlanders echter bijzonder ernstig op. Een ekstra-nummer van hun informatieblad 'Akuut', volledig gewijd aan numerus clausus, besteedde een volledige bijdrage aan 'De Nederlanders'. Eksplisiet besloot men met de opmerking dat het niet de bedoeling was om met deze tekst de Nederlandse studenten te kwetsen. Toch stelde Akuut dat "wij (wie is dat eigenlijk, 'wij'?, nvdv) vinden dat aan de huidige toestand niet mag geraakt worden, maar willen niet dat dit zich volgend akademiejaar herhaald (sic)." Blijkbaar heeft men naar aanleiding van de abiturientendagen van 19

februari de daad bij het woord gevoegd.

De Nederlandse studenten werden namelijk ontvangen met een 'welkomstbrief', ondertekend door "de" geneeskundestudenten van Brussel, Diepenbeek, Gent, Kortrijk en Leuven. Antwerpen ontbreekt overduidelijk op het appél. De brief wil de kandidaat-

volg op p.5 ►

SONGFESTIVAL - Binnenkort mogen de aankomende rockgoden van de KUL weer hun duivels ontbinden op het podium van het jaarlijkse kampioenschap musiceren van de Landbouwkring. De groepen, het circuit, de roadies, de drugs, de motels, het geld: diven naar pagina 9. (foto archief)

Een week Student Aid

Veel lekkers voor Derde-Wereldfreaks

In het najaar van 1986 vatten verschillende fakulteitskringen het idee op om met alle studenten een gezamenlijke actie op touw te zetten ten voordele van het ontwikkelingswerk in de Derde Wereld. In navolging van enkele andere grote initiatieven die op dat moment geldinzamelingsacties organiseerden voor de Derde Wereld (Band Aid, Live Aid,...), werd voor de naam Student Aid gekozen. Momenteel zijn er negen regionale komites actief die zowat het hele Vlaamse land bestrijken. In de loop van de jaren werd er rond de werking een Student-Aidfilosofie ontwikkeld, die vorige week in Veto ruimschoots aan bod kwam. In deze Veto gaan we dieper in op hetgeen Student Aid de studenten aanbiedt.

Tot de meest boeiende initiatieven op informatief gebied behoren ongetwijfeld de diverse temalossen die gegeven worden in een aantal fakulteiten door een tweetal Rwandese gastprofessoren. De traditie om enkele gastdocenten uit te nodigen uit het projectland stamt reeds uit 1989. Wanneer een professor zijn les afstaat, wordt die vervangen door een sessie van één uur over de politieke, culturele en economische achtergrond van Rwanda. Het oorspronkelijk studiegebied van de student blijft dus ook het thema van de les. Zo wordt bijvoorbeeld bij landbouw een gastles gegeven over de ontwikkeling in Rwanda van rurale naar stedelijke gebieden. Zo hoopt men een juist beeld van de ontwikkelingspartner over te brengen.

Dit jaar zijn er een tweetal gastprofessoren overgevlogen uit Rwanda. Nsengimana Nikko studeerde politieke en sociale wetenschappen en internationale economie. Nikko is heel goed vertrouwd

met het wereldje van de Rwandese Niet-Gouvernementele Organisaties, want hij is voorzitter van de koepelorganisatie van de Rwandese NGO's. Nibakure Isabelle, tweede gastdocent, is sociaal assistent en kreeg verder ook nog een 'religieuze vorming', eerst in Versailles maar later ook in Brussel. In Rwanda heeft zij al heel wat initiatieven genomen in het kader van familiale planning, emancipatie van de vrouw en het probleem van het analfabetisme.

Spijtig genoeg bereiken deze alternatieve lessen slechts een beperkt aantal studenten. Student Aid Leuven kon slechts een drietal dagen beroep doen op de Rwandese gastdocenten. Nikko zal een vijftal gastcolleges geven, onder andere in Groep T, Landbouw, Rechten en Psychologie. Isabelle Nibakure geeft drie colleges aan studenten Godsdienstwetenschappen en aan Familie en Seksuele Wetenschappen.

Wie niet door deze gastprofessoren 'be-

diend' wordt kan nog altijd terecht bij het artikel van professor Nikko Nsengimana, zowel verschenen in de Pas-Uit als in de Knack extra editie (zie kadertje). Bovendien is Nsengimana ook de centrale gast van een van de vier panelen van de 'Zevende Dag'.

Tijdens deze 'Zevende Dag' van Student Aid, een onderdeel van de 'Afro Night', doen nog tal van andere Vlaamse sprekers en Rwandese gasten bij Pol Demaeneer hun verhaal over het wel en wee van ontwikkelings samenwerking. Net zoals bij de 'echte' 'Zevende Dag', is deze activiteit opgevat als een discussieforum in een viertal panelen. Naast Professor Nikko in het eerste panel, komt in het tweede panel Agnes (de promotor van het Aedhamu-project), Peter Haems van Student Aid en Michiel Vandekerckhove (Vredeseilanden) aan beurt. In een derde panel zit Professor Reyntjens, die toelichting zal geven bij de politieke situatie van Rwanda. Een laatste panel bestaat uit professor Tollens (Landbouwwetenschappen) en Jos Bultens (Max Havelaar), die hun respectievelijke ideeën over landbouw-economie en de Noord-Zuid-handelsrelaties zullen toelichten.

Deze 'Zevende Dag' loopt in samenwerking met Ekonomika, dat al wat ervaring heeft met een dergelijk opzet, getuige hun 'Zevende Milieudag' van verleden jaar. Eregast toen was Elsie Helewaut, en blijktbaar heeft deze Brugse zangeres nogal wat indruk gemaakt op de mensen van Ekonomika. Deze week mag Elsie zelfs de volledige 'Afro Night' presenteren. Net zoals vorig jaar organiseert Student Aid opnieuw sleep-in. Men hoopt ook dit jaar op een 200 zeggelijke 'slapers' in Alma 2. Wina verzorgt animatie, muziek en informatie en workshops rond Afrikaanse muziek. 's Morgens krijgen de doorzetters als beloning een ontbijt.

Ook andere kringen doen een inspanning om hun 'informatieve' beentje voor te zetten. VRG richt op donderdagmiddag een lunchdebat in met professor Reyntjens in het HDR en Politika houdt op datzelfde ogenblik een lunchdebat met Dirk Barrez, auteur van 'De val der engelen' (zie interview Veto deze week) en Johan Cottenie van het NCOG. VTK organiseert haar debat met professor Guido De Lepelaire over aangepaste technologie voor de Derde Wereld. Psychologie en Pedagogie draaien dan weer 'La Pluie', een film over Mozambique, uitgezocht door t Stuc. De Universitaire Parochie zorgt woensdagavond voor een Zairese Eucharistieviering in de bijhorende kerk.

Dit jaar speelt een deel van het informatieve leuk van de Student Aid-actie zich af in het stadspark. De verschillende kringen hebben voor een tentenkamp gezorgd en lichten een bepaald thema van Rwanda een stuk toe.

LEZERS BRIEVEN

Alle lezersreacties kunnen bezorgd worden op het redaktiesekretariaat in de 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven.

De brieven moeten betrekking hebben op in Veto behandelde onderwerpen of op Leuvense (studenten)aktualiteit. Anonieme brieven komen nooit in aanmerking: de schrijver moet steeds naam, studiejaar en adres bekendmaken. Slechts uitzonderlijk, en na uitdrukkelijk en gemotiveerd verzoek, kunnen ze weggelaten worden in Veto.

Brieven die langer zijn dan 35 regels van 68 aanslagen (spaties inbegrepen; dit komt overeen met ±1,5 getikte blz. met dubbele interlinie) worden in principe ingekort. De redactie behoudt zich het recht voor brieven niet te plaatsen.

NSV (1)

Op de vergadering van 23 januari van ARF-Leuven werd tot onze spijt vastgesteld dat men als overkoepeling geen tegenbetoging zou organiseren op 20 februari. Wij vinden dat dit een fout is, want het fascistische gevaar kan men niet zomaar de vrije loop laten. Men zal het fascisme en het racisme niet raken door het dood te zwijgen. Er werd toen wel gesteld dat de organisaties van de overkoepeling vrij waren om een tegenbetoging te organiseren.

Natuurlijk heeft onze organisatie aangedrongen bij de burgemeester van Leuven om de NSV-betoging te verbieden, zoals op de vergadering van 23 januari gevraagd was. Gezien echter het feit dat Leuven niet zo'n goede reputatie heeft wat betreft het verbieden van zulke manifestaties, denken we dan ook dat deze actie niet voldoende zal zijn.

Bijgevolg heeft de Nationale Stuurgroep van Blokbusters op 28 januari beslist om op 20 februari een concentratie te organiseren tegen de NSV-betoging. Deze zal bijeenkomen op de Oude Markt van Leuven om 19.30 u. Wij hopen alsnog dat andere organisaties zich zullen aansluiten bij deze actie.

Namens Blokbusters
Diane Dekens

NSV (2)

De Nationalistische Studentenvereniging (NSV), de officieuze studentenvereniging van het Vlaams Blok en berucht omwille van haar uitgesproken antidemocratisch en agressief karakter, zal op 20 februari een betoging organiseren. Er is reeds reactie op gekomen. Zo wordt er een brief verspreid naar alle democratische en progressieve verenigingen in Leuven, met een vraag naar de burgemeester om de betoging niet toe te laten (op basis van de wet op het racisme). De verenigingen worden gevraagd die brief op te sturen naar burgemeester Vansina. MLB heeft deze brief ontvangen en we steunen het initiatief volledig.

Het kan inderdaad niet dat een bende extreemrechtse Leuven een ganse avond terroriseerd om er uiting te geven aan hun racistisch en fascistisch gedachtegoed. We denken ook dat Leuven die avond een schoolvoorbeeld moet zijn van een multiculturele smeltkroes ter afwijzing van het racisme en het fascisme. Dit kunnen we doen door Leuven vol te hangen met anti-racistische spandoeken en affiches ('Nie wieder Fascismus - stop Vlaams Blok', oproep voor de betoging voor solidariteit en gelijkheid op 26 februari van het ARF...). Antiracisten en democraten kunnen zich die

Zo heeft VTK een informatiestand rond aangepaste technologie voor de Derde Wereld, en stelt spaarvuurtjes voor die, zoals de naam het al zegt, een ferme houthetoesparing voor de Rwandese gezinnen kan betekenen. Politika gaat dieper in op de demografische evolutie in Rwanda met foto's en info-panelen. Landbouw staat stil bij de erosieproblematiek en Rechten bij het huwelijk in Rwanda. Student Aid zelf bouwde een maquette van vier meter op zes van de projectstreek. Ook staan er kleinere modellen opgesteld van het socio-economisch centrum, het dispensarium en een Rwandese huis. Op papier doet het ons wat denken aan de wereldtentoonstelling van '58 in Brussel waar er ook een maquette van een Zairese dorp stond, maar toen had men ook voor 'wilde negers in krijgstent' gezorgd.

Pieter Vandekerckhove

avond kenbaar maken door het dragen van een badge of het uithangen van een zwarte vlag. Op die manier toont Leuven dat het zich niet laat inpalmen door een nieuwe generatie bruinheden.

Namens MLB
Geert Goders

Steun

Voor alle duidelijkheid: het stukje over zuster Theresa en de paus vond ik misplaatst. Door haar sociaal werk in moeilijke omstandigheden verdient ze wel respect.

Er zijn verschillende mogelijkheden om te reageren op zo iets, althans voor de betrokkenen. Zij zullen de wijsheid hebben daar geen werk van te maken.

De academische overheid had kunnen volstaan met een recht op antwoord. Een inbagnamen echter betekent "de leden van de universitaire gemeenschap (want Veto komt normaal niet in handen van kinderen) zijn te dom om zelf te oordelen over een weekblad". Enkel aan de KU Leuven doen krampachtige pogingen tot 'uitstraling van onze universiteit in de wereld'. Mooi. Wat meer tolerantie zou daarbij kunnen helpen, in de geest trouwens van Erasmus (die men ooit buitenpeste...en nu gebruikt, om van de slachtoffers van kardinaal Meier en anderen nog maar te zwijgen).

Hans Devroey

Veto
's Meiersstraat 5
3000 Leuven
(016/22.44.38)

Jaargang 18
nr. 18
10 februari 1992

Ver. uitg. Pieter De Gryse,
's Meiersstraat 5, Leuven
Hoofdredactie: Dirk Boeckx
Redaktiesekretaris: Pieter De Gryse

Redactie:
Walter Pauli, Patrick Staudt, Ilse Steen, Pieter Vandekerckhove, Ria Vandermaesen, Steven Van Garse, Stef Wauters
Doka: Karel De Weerd, Rob Stevens, Christine Capeau
Tekeningen: G. Galp, Nix
Layout-ontwerp vormgeving:

Dirk Boeckx, Els Cornelis, Pieter De Gryse, Dimitry Masyn, Jeroen Ory, Walter Pauli, Patrick Staudt, Ilse Steen, Ria Vandermaesen, Steven Van Garse, Greet Van Loo
Medewerkers: Luc Christiaensen, Filip De Keuleleire, Karelle Dewerd, Benoît Lanno, Dimitry Masyn, Véronique Rubens, Pieter Schreurs, Ronny Tielen, Maud Vermeiren
Eindredactie:
Dirk Boeckx, Walter Pauli

Zetwerk en publiciteit
Alfaset Leuven (016/22.04.66)
Drukkerij 9004 Brussel
Oplage: 9000 exemplaren
ISSN-nummer 0773-5162
Abonnementen
Studenten: 250 fr.; niet-studenten: 300 fr.; steun vanaf 600 fr.; over te schrijven op ref. nr. 001-095917-77
Agenda en Ad Valvas
ten laatste vrijdag voor verschijnen om 18.00 uur op het redaktieadres bezorgen
Redaktievergadering
iedere vrijdagmiddag om 15.00 u

KOFFIEDIK

In Veto van vorige week werd door Student Aid al gergumenteed dat zij hun pleidooi voor structurele hervormingen vooral in hun twee publicaties zouden houden. Zonder in de discussie van vorige week terug te vallen, is het toch opvallend hoe beperkt dit 'sensibiliserende leuk' in de extra editie van Knack uitgevallen is. In het artikel 'Koffiedik kijken' wordt weliswaar eveneens kritisch uitgehaald naar de conservatieve vleugel van de katholieke kerk, maar daar blijft het ook bij. De verantwoordelijkheid van het Noorden in de problemen van de Derde Wereld komen nauwelijks aan bod.

Voor wat de problemen met de grondstofprijsvolatiliteit en de schuldenlast betreft kan je beter in de Flair (of in Pas-Uit) terecht. Student Aid beperkt zich hier tot "Het IMF en de Wereldbank stelden een programma van structurele hervormingen op, en de devaluaties volgden elkaar in een snel tempo op. Voor de bevolking zijn de gevolgen desastreus. Een ernstige voedselcrisis dreigt." De enige uitzondering is het artikel van Nikko Nsengimana 'De stem van het zuiden' - dat

ook in Pas-Uit afgedrukt is -, waar deze gastdocent uit Rwanda zijn visie en de visie van het Zuiden geeft op ontwikkeling en ontwikkelings samenwerking (zie ook artikel Student Aid).

In Pas-Uit is die kritische onderton jegens het Noorden trouwens een stuk duidelijker aanwezig. In een interview met Verleer Geets en professor Tollens wordt dieper ingegaan op de 'machtsstructuren' die moeten veranderen om de Derde Wereld tot ontwikkeling te laten komen.

Het is duidelijk dat er binnen Student Aid iets aan het groeien is. Student Aid ziet zelfs een functie weggelegd voor het Zuiden om ons hier in het Noorden te helpen: "Helpen" is niet alleen het Zuiden ondersteunen in zijn werk maar 'helpen' is ook bewustmakingscampagnes opzetten en het Zuiden een program geven hier bij ons. Bovendien kunnen wij hun hulp best gebruiken. Zij kunnen ons helpen in ons streven naar herontwikkeling hier. Het Zuiden doet ons nadenken over de richting waarop wij met onze maatschappij in sneltreinvaart afstevnen." (PVDK)

Sukcesvolle wetenschapsbetoging in Brussel

De maatschappij wordt er beter van

Vorige week donderdag sjokte een betoging van vijf à zeventienduizend wetenschappers en studenten met horten en stoten door het Brusselse stadscentrum. Het voorlopige hoogtepunt van de acties rond de teloorgang van het wetenschappelijk onderzoek was een succes: de opkomst bleef niet onder de verwachtingen, alle unifex waren aanwezig. Toch waren er opvallende afwezigen, zoals de rektoren van de twee grootste universiteiten: Leon De Meyer van de RU Gent en Roger Dillemans van de KU Leuven.

Vorige week stelden we in Veto de vijf hoofdeisen voor van Focus Research, organisatoren van de wetenschapsbetoging. Ze kunnen eigenlijk samengevat worden in de eerste eis, 'een degelijk wetenschapsbeleid met visie'. Focus Research houdt dus in de eerste plaats een pleidooi voor structurele maatregelen op lange termijn in: meer doctoraatsbeurzen die beter omkaderd worden en loopbaanperspectieven bieden, een structuur voor evaluatie en betoelaging van onderzoek en één minister voor Wetenschapsbeleid in Vlaanderen. Dit mag van bij het begin duidelijk wezen: het vooropgestelde eisenpakket gaat veel verder dan een pleidooi voor meer centen.

Wat de onderzoekers niet kan verwezen worden is een gebrek aan inzicht in de achterliggende oorzaken van de rampzalige huidige situatie, maar enig korporatisme is hen zeker niet vreemd. Op de perskonferentie die donderdag aan de manifestatie voorafging, bleek dat nog maar eens herhaaldelijk werd verwezen naar de situatie van het onderwijs, dat wel over een aparte minister beschikt, waarvoor veel middelen worden vrijgemaakt en waardoor vorig jaar nog een mammoetdecreet – en dus een duidelijke beleidsvisie – werd uitgewerkt.

Dit verwijzen naar de aandacht voor het onderwijs heeft iets dubbelzinnigs: soms krijgt men de indruk dat de onderzoekers pleiten voor een herverdeling van de beschikbare middelen voor onderwijs en onderzoek, waarbij het

onderwijs dan noodzakelijk minder middelen zou krijgen. Een gevaarlijke strategie in tijden van beperkte budgetten en nakende besparingsjaren, die alleszins volledig voorbijgaat aan het feit dat de basis voor succesvol onderzoek in de toekomst nog steeds een degelijk onderwijs is. Als er ergens moet worden bespaard om het onderzoek beter te financieren, is het dus in de laatste plaats in de onderwijssector.

De omgekeerde redenering – geen kwaliteitsonderwijs zonder hoogwaardig onderzoek – was blijkaar bij veel studenten wel doorgedrongen, want ze waren donderdag vrij talrijk komen opdagen. Bij de mobilisatie vooraf was de samenwerking tussen Focus Research en de Leuvense Overkoepelende Kring-organisatie (Loko) trouwens vlot verlopen: de fakulteitskringen hadden intern gesensibiliseerd en geholpen bij het verspreiden van de pamfletten. De Kringraad-afgevaardigden op Akademische Raad stonden de vraag voor het opschorten van de namiddaglessen. Het speciale transport vanuit Leuven en het opschorten van de lessen misten hun drempelverlagend effect niet: twee bomvolle treinen – één meer dan aanvankelijk was gepland – met in totaal 2.000 man aan boord vertrokken tussen 13.00 en 14.00 uur uit het Leuvense station.

Struikelblok

Bij aankomst aan de World Trade Center-torens bleek dat uit alle Vlaamse universiteiten delegaties naar Brussel afgezaakt waren. Helemaal op het einde van de optocht was er ook een straatbreed spandoek 'Les chercheurs francophones solidaires': Focus Research werkt nauw samen met haar Franstalige zusterorganisatie 'Objectif Recherche'. Dit nationale karakter dat aan de onderzoeksproblematiek kleefde – het wetenschappelijk onderzoek is een nog niet gefederalizeerde sektor – is voor sommigen een van de struikelblokken die een oplossing in de weg staan.

Vóór de betoging had de Vereniging van Vlaamse Professoressen (VVP), bekend om haar uitgesproken Vlaams karakter, in een openzending aan het Akademisch Personeel (21/01) al gepleit voor "voldoende fiscale autonomie voor de deelstaten om alle

bevoegdheden van Vlaanderen, inbegrepen het wetenschapsbeleid, degelijk te financieren". Momenteel komt de overheidsteun voor onderzoek van nationale dotaties aan de gemeenschappen volgens vaste verdeelsteultels (56-44 of 55-45) uit het nationaal geïnde belastinggeld.

Volgens cijfers van Focus Research ging in 1990 10,3 miljard van de 35,7 miljard die nationaal voor onderzoek en ontwikkeling beschikbaar is, rechtstreeks naar de Vlaamse Gemeenschap. Onrechtstreeks komen daar nog enkele miljarden bij, zodat er nog zo'n 12 miljard op nationaal niveau blijft, dat vooral naar de peperdure ruimtevaartbijdrage aan de Esa gaat. In de praktijk is dus al een groot gedeelte van de middelen voor onderzoek gefederaliseerd.

De voorstanders van federalisering waren op de betoging opvallend aanwezig, maar niet de voornoemde VVP. De professoren hadden blijkaar niet meer de tijd gehad om spandoeken te ontwerpen. De twee Vlaamsgezinde studentenverenigingen Katholiek Vlaams Hogerstudentenverbond (KVHV) en Nationalistisch Studentenverbond (NSV) daarentegen waren elk met een opvallende delegatie aanwezig. Het KVHV stapte op achter 'Eigen fiskaaliteit voor een Vlaams wetenschapsbeleid', op tien (lege) meter gevolgd door het NSV ('Arm Vlaanderen!'). Ook achter het NSV viel spontaan een gat van enkele meter.

De rest van de betogers zagen het duidelijk een stuk ludieker en velen paktten uit met zeer spitsvondige slogans ('KUL-brains in solden', 'Burgies zijn boos, Wina is woest', 'Ministers, wij danken u voor u waandacht'). Frekwent waren de verwijzingen naar Flanders Technology en naar de ondertussen geveulde woorden van Gaston Geens, 'Schaarste schiept creativiteit'. De organisatoren zelf hadden met hun slogans aardig de bal mis geslagen: ze kwamen nauwelijks op de spandoeken voor en waren gewoon niet te skanderen – of wat dacht u van 'Herstel bevoegdverklaard navorser'?

Het werd dus een stille optocht, die met stonk vooruit kwam: regelmatig stond de schoet – zonder echt aanwijsbare reden – voor vijf of tien minuten compleet stil. Velen gaven er dan ook al voor de ontbinding de brui aan.

Wie al op voorhand hun kat gestuurd

De woede van de wetenschappers is allesbehalve relatief.

(foto Karel De Weerd)

hadden waren de rektoren van de KUL en van de RUG. Alle andere rektoren waren aanwezig, maar de KUL werd vertegenwoordigd door vice-rector Herman Van Den Bergh (koördinator Onderzoeksbeleid), enkele leden van Onderzoeksraad (onder andere voorzitter Yvan Bruynseraede, sekretaris José Houben en Désiré Collen) en voorzitter Studentenaangelegenheden Raf Mascalheine.

RUG-rector De Meyer had op voorhand met veel lawaai aangekondigd dat hij niet zou komen. In de pers bestempelde de huidige Vlior-voorzitter de betoging als 'te vroeg of te laat': te laat omdat een aantal eisen al zouden ingewilligd zijn in het Vlaamse regeerakkoord (bijvoorbeeld de eis voor één enkele bevoegde minister) en te vroeg omdat de nationale formatie nog veraf ligt.

Focus Research reageerde al ontstemd op de uitlatingen van De Meyer – die in het BRTN-journaal van donderdag op een onbegrijpelijke wijze evenwel tijd kreeg als het verslag van de betoging zelf. Ten eerste wordt in het regeerakkoord met geen woord gerept

over de concrete invulling van de bevoegdheden van de minister voor Wetenschapsbeleid. Ten tweede lag de betoging al vast vóór de Kerstvakantie en kon men moeilijk voorzien hoever de regeringsonderhandelingen gevorderd zouden zijn. Bovendien gaat volgens sommige professoren aan de RUG De Meyer zijn boekje te buiten en vertolkt hij als vertegenwoordiger van de universiteit persoonlijke standpunten waar niet de hele RUG achterstaat.

Na deze succesvolle betoging zal het er voor de onderzoekers vooral op aankomen politiek munt te slaan uit hun aanhang. Er wordt momenteel al druk gepraat op verschillende niveaus en naar verluidt zouden de SP-ministers in de Vlaamse regering al een 'gedragskode' voor alles wat met wetenschapsbeleid verband houdt, hebben aangenomen. Voorlopig lijken harde acties er niet meer in te zitten. Geen weigering om de diploma's te tekenen dus, zoals een vorseer op de perskonferentie suggereerde.

Pieter De Grysse
Steven Van Garsse

wordt momenteel het voorstel gelanceerd om Loko-centraal apart op te nemen in de verdeelsteulet, op basis van haar aandeel in de Kriira- en Sora-toelagen, verhoogd met 300.000 frank om het structureel tekort definitief weg te werken.

Het opnemen van Loko centraal in de verdeelsteulet impliceert uiteraard automatisch dat er aan de percentages van de andere geleidingen geraakt wordt. Op dat moment gaan de poppen natuurlijk aan het dansen: vermits elke geleiding van zichzelf vindt dat ze over te weinig middelen beschikt om volwaardig te werken, kan aan haar percentage niet getornd worden. Dat over de percentages van Kringraad en Sociale Raad moet gepraat worden, staat echter al op voorhand vast, vermits deze raden dat deel van hun uitgaven dat naar Loko centraal ging, zien verdwijnen.

Of dat echter betekent dat alleen aan die twee geleidingen zal geraakt worden, is zeer de vraag. Ook Sportraad, Isol en Veto maken gebruik van de diensten van Loko centraal. Paradoxaal genoeg is het misschien het deel van Kultuurraad, dat met bijna een derde van de Loko-koek gaat lopen, dat meest ter discussie zal staan. Tenslotte werden ook al lang vragen gesteld bij de functie van een algemeen sekretaris. Het zal er vrijdags dan ook vooral op aankomen om in dit klunten het nivo van 'elk voor zich' te overstijgen en te onderzoeken met welke oplossing de hele studentenbeweging het best gediend is.

Ronny Tielens

OAV

← vervolg van p.1

niet voor alles een structurele oplossing uitgewerkt. Een van de meest prangende problemen is het structurele tekort van ruim 300.000 frank per jaar bij 'Loko centraal'.

Het centraal sekretariaat van Loko verzekert de algemene werking voor de studentenkeutel. Aan de kostzijde vinden we de lonen voor boekhouder en de algemeen sekretaris en vooral, en dit verliest men vaak uit het oog, de jaarlijkse huur en het onderhoud van het gebouw, de levering van elektriciteit, gas en water en andere kosten. In totaal jaarlijks bijna 2 miljoen kosten en slechts 1,6 miljoen inkomsten.

Sleutelen

Voor de verdeelsteulet die binnen Loko wordt gebruikt, geldt momenteel nog de verdeelsteulet uit 1984 als basis. In dat jaar werd de ASR stuurgroep, die toen de interne verdeling van de toegekende subsidies regelde, opgeheven. Vanaf dan werd de volgende procentuele verdeelsteulet gehanteerd bij de verdeling van de subsidies: Kultuurraad kreeg het grootste deel, namelijk 30,03%, daarna volgden Sociale Raad met 18,93%, Veto met 15,41%, Kringraad

Een week vol humor, spanning en erotiek?

(advertentie)

Dat kan, met het meest doortastende weekblad van Vlaanderen! Elke week een flinke portie boeiende verhalen, ontloophende gesprekken, baanbrekende humor en opwindende foto's.

• Verslind ons nieuwsgierige weekoverzicht. Kijk mee door de komische bril van onze

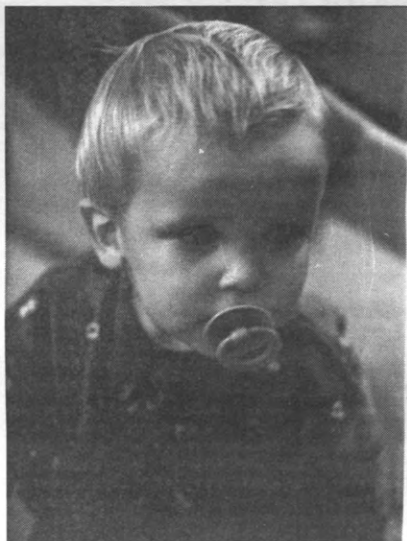
PANORAMA
DE POST

LEES EN BELEEF
WAT WIJ BELEVEN

columnisten. Volg onze hardnekkige verslaggevers achter de schermen van film, sport, misdaad, showbusiness en politiek.

• Professioneler dan ooit, completer dan een 60-delige pilsje, leuker dan de rest. U hoeft niet meer tussen de regels te lezen; bij ons staat het er allemaal in!

DE WEEK BEGINT VOORTAAN
OP DONDERDAG.
NU IN UW KRANTENWINKEL.

De Veto-familie is toe aan
uitbreiding. We zijn blij
misschien ook jou
binnenkort
in ons midden
te mogen begroeten.

We adopteren
elke medewerker
liefdevol,
met zorg.

We hebben jou nodig.
Voel je je aangesproken?
Kom eens langs op de
's Meiersstraat 5.

schrijvers.
layouters.
zeters.
fotografen.

Eerste geschiedenissen van een vergeten sociale beweging

“De middenstand dient enkel om te betalen”

De verdediging van de middenstand was een belangrijk element in het antisocialistisch discours.

(foto Karel De Weerd)

De middenstand is een vlag die vele ladingen dekt. Vroeger vaak een vrij grote groep kleinhandelaars en zelfstandige ambachtshuizen – zeg maar de kruidenier om de hoek en de baas van een kleermakersatelier –, die voortdurend het gevoel hadden tussen arbeid en kapitaal platgewalst te worden. Vandaag de zogenaamde Kleine en Middelgrote Ondernemers, opgehemeld als de paradepaardjes van economische expansie en uitbreiding van de tewerkstelling. Het is een sociale groep die sinds jaar en dag haar eigen problemen kent, haar eigen organisaties opzet, haar eigen oplossingen voorstelt, en sinds kort ook haar eigen geschiedschrijving uitbouwt.

De geschiedenis van de arbeidersbeweging houdt al meer dan veertig jaar lang de aandacht van de historici gaande. Over de kristelijke arbeidersbeweging in België werd vorig jaar zelfs een vernieuwde syntese gepubliceerd. Ook aan de landbouwpolitiek en aan de belangrijkste landbouworganisatie, de Belgische Boerenbond, werd al heel wat onderzoek gewijd. Een andere sociale beweging, de middenstandsbeweging met name, kampt wat historische belangstelling betreft met een duidelijke achterstand. Een tweetal jaar geleden evenwel werd binnen het Leuvense Kadoc (Katholiek Documentatie- en Onderzoekscenrum) een commissie in het leven geroepen, met de bedoeling het onderzoek naar de 'Middenstand en Middenstandsbeweging in België' te stimuleren en te coördineren. Onlangs konden met twee 'kijk- en leesboeken' de eerste vruchten van het project geplukt worden: zowel over de middenstandsbeweging in Oost-Vlaanderen als over die in West-Vlaanderen verschenen van de hand van respectievelijk Peter Heyrman en Claudia Vermaut eerste historische syntheses.

Beide auteurs weerleggen in hun studie de stelling dat de zelfstandige

middenstand zich veel later georganiseerd zou hebben dan de arbeiders of de landbouwers. De sociaal-economische aardverschuivingen van het einde van de negentiende eeuw veroorzaakten ook bij de middenstanders heel wat leed en ongenoegen, en de eerste moderne belangorganisaties van ambachtshuizen en kleinhandelaars ontstonden in de jaren 1870 en 1880, ongeveer gelijktijdig dus met die van arbeiders en landbouwers. Het waren vooral politiek neutrale drukingsgroepen, waarin de kleine zelfstandigen zich kantten tegen de toenemende concurrentie die van de kooperatieve initiatieven van de jonge arbeiders- en landbouwersbewegingen en van de eerste grootwarenhuizen uitging. In een grote stad als Gent bijvoorbeeld, waren er vóór de eeuwwisseling al verschillende grootwarenhuizen, waren er kruidenierszaken van het filiaalbedrijf Delhaize. De Leuw en waren er vestigingen van de socialistische verbruikerscoöperatie Vooruit en van haar katholieke tegenhanger Het Volk.

Vrij snel heeft de vraag hoe de zelfstandigen tegen die concurrentie stand moesten houden, enkele katholieke theoretici aan het denken gezet. Dat de

'kleine burgerij' beschermd moest worden, leek hen een evidentie. Omdat de middenstander met eigen kapitaal werkte, mocht hij geen vreemde kapiolen uithalen. Gematigdheid stond dus centraal in de kleinburgerlijke levenshouding. Als dusdanig vormde de 'midden'-stand een antirevolutionaire buffer tussen rijik en arm. Bovendien werd de kleine burgerij beschouwd als een soort 'ladder', waarlangs sociale promotie mogelijk bleef. De verdediging van die middenstand was bijgevolg een belangrijk element in het antisocialistisch discours. De katholieke theoretici raadden de kleine burgers aan ongeveer dezelfde weg te volgen als de arbeiders en vooral de landbouwers sinds kort deden: middenstanders moesten onderlinge economische diensten opzetten, beroepsopbouw uitbouwen en kredietinstellingen uit de grond stampen. Maar vóór alles moesten ze zich in katholieke middenstandsverbanden verenigen.

Overhoop

Sinds de invoering van het Algemeen Stemrecht in 1893 werden de neutrale drukingsgroepen van kleinhandelaars en ambachtshuizen door de Katholieke Partij als een reël gevaar ervaren. Interprofessionele middenstandsverbanden moesten de kleine burgers binnen de katholieke rangen houden. Het is opvallend dat het initiatief om een vereniging op te starten, vaak door de burgers zelf genomen werd. In West-Vlaanderen, waar de industrialisering trager op gang gekomen

Medika

← vervolg van p.1

studenten niet zozeer informatie brengen omtrent hun mogelijke studie in België, maar enkel afschrikken. Toch lijkende "ogen en de haken" waarmee de Nederlanders in België gekonfondeerd zouden worden, op het eerste zicht van bijzonder prozaïsche aard. De "toeloop van Nederlandse studenten" zou immers "overbevolking van auditoria" en "moelijkheden bij het organiseren van praktika" met zich meebrengen.

Waarom de Nederlanders gekulpabiliseerd moeten worden voor te kleine auditoria of manke praktika ontgaat ons echter – als er al een blaam zou moeten worden uitgesproken, komt die eerder aan de universitaire administratie toe. En dan nog. Ieder jaar zijn er wel fakulteiten die een plots stijging van de studenentaantallen moeten verwerken, en dat ook zonder al te veel zuren doen, al dan niet in de nieuwe 'aula's' van Supercity.

Rondt smakeloos is de opmerking dat er "aan enkele fakulteiten strubbelingen ontstaan tussen verschillende nationaliteiten." Op Kringraad werd hierover meer uitleg gegeven: Nederlanders zouden "wat brutaler zijn", een negatieve

was en de middenstandsproblematiek zich dus later had laten voelen, nam de klerus het initiatief. De bisschop van Brugge stelde in 1911 een gewezen onderpastoor vrij om op provinciaal niveau een kristelijk middenstandsverband op te richten. Nog net vóór de oorlog zou kardinaal Mercier ook op nationaal niveau een middenstandsproest vrijstellen.

Dat laatste feit ligt trouwens mee aan de basis van het schrijnend gebrek aan eenheid binnen de kristelijke middenstandsbeweging. De hele tussenorlogse periode lang bleef de officiële overkoepeling, de Kristelijke Landsbond der Belgische Middenstand, overhoop liggen met de relatief bloeiende organisatie rond het Gentse parlementslid Fernand Van Ackere. Hoewel er wel een aantal organisatorische en strategische meningsverschillen waren, had het konflikt toch veel te maken met het feit dat de Gentse organisatie prat kon gaan op een hele traditie, die volkomen losstond van de laattijdige bekommernis van van episkopaat en van zijn proosten voor de kleine burgers.

Ten gevolge van die verdeeldheid, konden de middenstandsorganisaties niet altijd de politieke successen boeken die hun achterban van hen verwachtte. Het ongenoegen onder de kleine burgers bleef tijdens het interbellum dan ook groot. De middenstanders hadden vaak de indruk dat alleen de emancipatie van de arbeidersklasse nog van tel was. Bovendien zette de fiscaliteit dikwijls kwaad bloed. 'De middenstander dient enkel om te betalen', was de typische klacht. Tijdens de crisis van de jaren dertig werd door de Nieuwe Ordebewegingen handig op dat ongenoegen ingespeeld. Op tal van plaatsen gingen neutrale middenstandsformaties, die als kritiekasters in de marge van de kristelijke bonden waren blijven bestaan, een alliantie met uiterst-rechts aan.

VdB

De verkiezingsoverwinning van de Nieuwe-Ordebewegingen in 1936 lijkt de Katholieke Unie inzake middenstandsbeleid als het ware opgezwepen te hebben. Er werden tal van korporatistische blauwdrukken opgesteld, er werd een koninklijk commissaris voor de Middenstand aangewezen en vele van zijn voorstellen werden uitgevoerd. Bovendien leken de rivaliserende kristelijke middenstandsformaties te beseffen dat ze best de ragen sloten. Pogingen daartoe werden al vóór de Tweede Wereldoorlog ondernomen, en zouden in 1948 leiden tot een Nationaal Christelijk Middenstandsverband (NCMV).

Ook na de oorlog bleven de zelfstandigen aanvankelijk in het defensief gedrongen. Verschillende keren kwamen ze op straat of sloten ze de winkels, om te protesteren tegen de vestiging van nieuwe grootwarenhuizen of tegen de fiscale druk. Intussen bouwde het NCMV zijn positie binnen de CVP evenwel stevig uit. In 1958 bezetten de politieke vertegenwoordigers van de 'middengroepen'

eigenschap die zich naar verluidt ondermeer in het kringkafé Doc's Bar zou manifesteren, en zij zouden – stel je voor – "een andere mentaliteit" hebben. Buiten het feit dat de schrijver van dienst enkele pertinente leugens verzamelt (zeg eens: aan welke fakulteiten zijn er nog rellen gesignaleerd? – op de Raad voor Studentenvoorzieningen is er in lengte van dagen geen melding gemaakt van enige interraciale spanning aan welke studierichting dan ook), getuigt het ook van een allesbehalve open en ruimdenkende geest om zichzelf met dergelijke argumenten te manifesteren. Dat zegt dan meer over de brieveschrijvers zelf dan over de gasten.

Dit initiatief reveleert tenslotte dat de organisaties van geneeskundestudenten nog slechts weinig skrupules koesteren. Om 'hun' toekomst veilig te stellen, gaan ze bijzonder ver. Vooral in een razendsnel internationaliserend universitair milieu – denk alleen al aan Erasmus – komt hun 'brief aan de Nederlanders' klein-geestig over. Merkwaardig is wel dat zelfs een vergelijking met de 'partij met de bokshandschoen' niet opgaat: zelfs daar pleit men voor de 'Grootnederlandse gedachte.' De 'studenten geneeskunde zien het blijkbaar nog een stukje enger.

Walter Pauli

(dus van de Boerenbond en van het NCMV samen), ondanks het feit dat het NCMV slechts zowat dertigduizend leden telde, de helft van de CVP-parlementszetels. Paul Vanden Boeynants, een Brusselse beenhouwerszoon, werd minister van Middenstand, en begon aan de uitbouw van een waar middenstandsbeleid. De Vestingswet (1959) en het Sociaal Statuut voor de Zelfstandigen (1967): het zijn slechts enkele van de verwezenlijkingen van dit NCMV-geïnspireerd beleid.

Eigenzinnig

Met hun ruime politieke invloed sinds de late jaren vijftig zijn de zelfstandigen duidelijk uit hun defensieve positie kunnen ontsnappen. Vandaag moeten zij niet langer op hun sociale functie als buffer tussen rijk en arm hameren. Integendeel, ze worden onder de moderne term 'Kleine en Middelgrote Ondernemers' her en der aangeprezen als hoekstenen van de economische ontwikkeling. Die emancipatie van de middenstand wordt door de boeken van Heyrman en Vermaut voor het eerst in kaart gebracht. Vermaut houdt zich vrij strikt aan de organisatorische geschiedenis van het Westvlaams provinciaal kristelijk middenstandsverband. In de Oostvlaamse syntese worden meer elementen aangereikt die het 'middenstandsmentement' in het algemeen moeten situeren. De verzorgde illustraties in beide boeken wekken echter in ieder geval de nieuwsgierigheid van de lezer naar het eigenzinnige karakter van de middenstandsgeschiedenis.

Benoit Lanno

Peter Heyrman, *Voor eigen winkel. Honderd jaar middenstand en middenstandsbeweging in Oost-Vlaanderen, Gent, Provinciebestuur van Oost-Vlaanderen, 1991, 256 pagina's, 450 fr.*

Claudia Vermaut, *Tot uw dienst. Honderd jaar christelijke middenstandsbeweging in West-Vlaanderen, Brugge, NCMV West-Vlaanderen, 260 pagina's, 1150 fr.*

CLAUSUS

In al onze buurlanden geldt een of andere vorm van numerus clausus voor studenten geneeskunde.

Duitsland: In de 'Zentralstelle für die Vergabe von Studienplätzen' worden alle aanvragen voor deelname aan hogere studies gecentraliseerd. Voor enkele richtingen, ondermeer geneeskunde, geldt een numerus clausus. De kandidaten worden beoordeeld op een gekombineerde 'puntschaal', bestaande uit speciale tests (logisch denken, spraakgebruik,...) en vijfde middelbaar onderwijs, anciënniteit van wachtende studenten...

Frankrijk: Selectie gebeurt pas bij de overgang van het eerste naar het tweede jaar: via een concours (een centraal examen) wordt een algemene klassering opgesteld voor alle kandidaten uit heel Frankrijk. Ieder jaar wordt een vast aantal gegadigden (een 'numerus fixus') bepaald.

Nederland: Kandidaten melden zich aan bij het 'Centraal Bureau Aanmelding en Plaatsing'. Op advies van de academische overheden stelt de minister een 'numerus fixus' vast. De kandidaten worden geselecteerd door middel van een gewogen loting, met zes lotingsklassen volgens het behaalde resultaat in het middelbaar onderwijs.

Vereinigd Koninkrijk: Het 'University Grant Committee' bepaalt ieder jaar het betrachte instroomcijfer van studenten geneeskunde. Binnen dat kader heeft iedere universiteit vrije keuze in de selectiemethoden. Meestal richt men zich op de einduitslagen middelbaar onderwijs én op een persoonlijk interview. Engeland en Wales laten doorgaans 20% meer studenten toe dan dat men uiteindelijk verwacht dat er als dokter zullen afstuderen. Schotland werkt met een centraal aanmeldingsbureau. (WP)

Coliseum n.v.

ijschaatsbaan & eventscenter
Leuven
Ambachtszone Haasrode

Dinsdag 11 februari 1992 **INTERFACULTAIR SONGFESTIVAL**

Organisatie: **Landbouwkring KU Leuven**
Met deelneming van: WINA - LBK - VTK - MEDIKA -
INDUSTRIA - VRG - PEDAGOGIE
Aansluitend: Concert van Ken NDAJE in het kader van Student Aid NA
Na het concert: TD
VVK: 180,- Kassa: 230

Vrijdag 14 februari 1992 **VALENTIJN TD**

Organisatie: **Dirk & Dirk**
Met o.a. volgende D.J.'s: Walter Grootaers - Ben Crabbé -
Joppe Steengoedt - Bart Herman - Peter & Ben van Mama's
Jasje - Dieter Troubelijn van The Troubles - e.a.

GRATIS BUSDIENST

Uitbreiding van de universitaire functies en taken

Gestandaardiseerd onderwijs in de EG: een ramp

Hywel Jones: "Undergraduate onderwijs is een platform voor het leven."

(foto Karel De Weerd)

En van de drie Britten die vorige week maandag een eredoctoraat van de KU Leuven ontvingen, is de 54-jarige Hywel Jones. Men zou met deze man een interessant gesprek kunnen voeren over de Britse binnenlandse politiek, die hem blijkbaar niet erg ligt: "Personally, I'm deeply committed to the development of a federal Britain. Wales, Scotland and Ireland, you know." Jones' vakgebied is echter het Europese onderwijsbeleid. Als directeur van de Task Force for Human Resources, Education, Training and Youth van de EG is deze topambtenaar ondermeer verantwoordelijk geweest voor de opstarting van talrijke mobiliteitsprogramma's zoals Erasmus en Comett. Hij ligt ook mee aan de basis van het 'Memorandum on Higher Education' van de Europese Commissie. In ons gesprek vallen we maar meteen met de deur in huis.

Veto: Iedereen is het er wel over eens dat de voornaamste functies van de universiteiten het aanreiken van kwalitatief onderwijs en het beoefenen van hoogstaand onderzoek zijn. Hebben de universiteiten volgens u ook nog andere taken?

Jones: De onderwijs- en onderzoeksfuncties zullen ook in de toekomst van uitzonderlijk belang blijven. Ze moeten worden beschermd en verder worden uitgebouwd. Een van de moeilijkheden hierbij is natuurlijk dat de druk op de economie in alle staten leidt tot het in verdrinking komen van de onderwijsbudgetten. Ik zou pleiten voor de uitbreiding van deze budgetten, maar ook voor de ontwikkeling door de universiteiten van twee andere functies. Deze zijn belangrijk, willen de universiteiten de uitdagingen van de 21ste eeuw aankunnen.

De eerste is de maatschappelijke dienstverlening. Hiermee bedoel ik dat de universiteiten die, zoals de KU Leuven, in het verleden een internationale verantwoordelijkheid hadden, in de toekomst ook een regionale verantwoordelijkheid zullen moeten dragen. We gaan steeds meer naar een Europa van de regio's, met economische, maar ook sociale en culturele problemen. Ik denk dat de functie van universiteiten, in partnership met andere delen van het onderwijssysteem, met de industrie en de dienstensektor, van centraal belang zal zijn in de nabije toekomst. Indien de universiteiten deze uitdaging niet beantwoorden, zullen ze geen geld krijgen. Ik stel het zeer *cru*, want ik denk dat er, misschien niet in dit deel van België, maar zeker in het algemeen, een vertrouwenscrisis heerst met betrekking tot de performance van het hoger onderwijs.

«Wat de andere functie betreft: de universiteiten zijn historisch gezien verantwoordelijk geweest voor het onderwijs aan jongeren tussen 18 en 28 jaar. Dit kan niet blijven duren. We moeten een politiek voor levenslange studie ontwikkelen, en de universiteiten moeten hun centrale rol hierin opnemen. Dit

betekent dat ze relaties moeten ontwikkelen met bedrijven, omdat de mensen die daar werken bijscholing nodig hebben om op een flexibele basis hogere kwalifikaties te behalen. Het onderwijsstelsel bevat drie stadia. Van lagere school, over sekundaire school, tot universiteit. De kritische massa aan investeringen en aandacht gaat nu naar deze drie stadia. De toekomst zal het vierde stadium moeten ontwikkelen, dat van de permanente vorming.»

«Deze twee functies zijn volgens mij met mekaar verbonden. Het moeten de twee uitdagingen zijn die de universiteitsfuncties transformeren gedurende de komende jaren.»

Veto: Komt de traditionele onderwijsfunctie niet te zeer onder druk te staan van economische nutsoverwegingen?

Jones: «Volgens mij moet undergraduate onderwijs steunen op een brede basis, als een 'platform voor het leven'. Ik ben niet er voor specialisatie tijdens de undergraduate opleiding, dus van 18 tot 22 jaar. Die moet breed zijn en interdisciplinair. Dit betekent een enorme uitdaging voor de historische manier waarop de universiteiten zijn georganiseerd per departement. De departementen stellen zich immers zeer defensief op ten opzichte van hun specifieke disciplines. Er moet veel meer interdisciplinair gewerkt worden. Bovendien moet er meer *joint teaching* tussen verschillende disciplines komen. Dat houdt in dat studenten zoveel mogelijk in kleine groepen les kunnen krijgen.»

«Ik denk niet dat er minder financiële middelen beschikbaar gesteld zullen worden voor deze functie. Het is de onderzoeksfunctie die meer bedreigd is, want het is het onderzoek dat veel geld kost. Het gaat hier vooral om een aantal hoogtechnologische disciplines. Er bestaat een toenemende tendens tot het uitkiezen van *centers of excellence*, wat betekent dat een aantal universiteiten worden beschouwd als zeer goed en anderen, zoals gevreesd wordt, misschien alleen onderwijs verstrekken. Persoonlijk ben ik van mening dat het

voor de kwaliteit van het onderwijs belangrijk is dat de academische staf ook betrokken wordt in onderzoeksactiviteiten. Onderwijs en onderzoek zijn inter-actief. Maar het zal moeilijk worden voor de universiteiten om de hoge kosten voor onderzoek te rechtvaardigen, tenzij ze duidelijk kunnen aantonen wat ze in onderwijs investeren en tenzij ze manieren vinden om verschillende financieringsbronnen aan te boren. Dat brengt ons terug naar wat ik hiervoor heb gezegd over samenwerking met andere delen van de samenleving, de industrie en de diensten. Het probleem hierbij is dat het fundamenteel onderzoek hiervan het grootste slachtoffer zou kunnen worden.»

Veto: Hoe wenst u deze doelstellingen te realiseren in een Europese context? Is het Europese nivo het meest geschikt om dit te realiseren of behoort het onderwijsbeleid veeleer tot de nationale bevoegdheden?

Jones: «Er bestaat geen twijfel over dat de hoofdbevoegdheid voor de basisonderwijssystemen bij de nationale staten ligt en hoort te liggen. Het basisonderwijs, ik denk hierbij aan de leeftijd tussen vijf en achttien jaar, is zeer sterk verbonden met de lokale en regionale omgeving waarin het zich bevindt en ontwikkelt. Het is een toepassing van het subsidiariteitsbeginsel: als daartoe de mogelijkheid bestaat, moet iets worden beslist op lokaal en regionaal nivo. Na de leeftijd van achttien wordt het veel ingewikkelder, omdat men zich dan bevindt in het Europa zonder grenzen met het vrije verkeer van personen. We moeten hier een oplossing vinden zodat men zich vrij kan bewegen zonder het nadeel van zijn kwalifikaties. Op dit moment bijvoorbeeld kan een Belgisch student die zijn kandidaturen beëindigd heeft, niet zomaar opeens een licentie aanvatten in Frankrijk. Ik vermoed echter dat meer en meer jonge mensen en werknemers vrij zullen willen kiezen waar ze gaan studeren, werken of leven. Nochtans vind ik het niet wenselijk dat er één gemeenschappelijk, gestandaardiseerd onderwijsbeleid zou zijn in de Europese Gemeenschap. Dat zou een ramp zijn.»

«We moeten manieren vinden waardoor we van elkaar kunnen leren. Ik zou willen bereiken dat wanneer een hervorming wordt geïntroduceerd, bijvoorbeeld de hervorming van het hoger onderwijs in België, men zou nagaan wat er in de andere landen op dat vlak gebeurt en dat men hiervan leert. Als men dan wil afwijken van de algemene trend, dan moet men hiervoor zeer goede redenen hebben. Convergentie van de systemen zou immers duidelijk een hulp zijn voor uitwisselingen en

mobiliteit. Harmonisatie is echter geen doel op zich.»

Veto: Door de Europese dynamiek groeien de onderwijssystemen inderdaad naar elkaar toe. Maar zal er nog een marge zijn om een eigen nationaal beleid te voeren? Nemen we het voorbeeld van de beperking van de toegang tot het hoger onderwijs. In België is er geen *numerus clausus*, maar in andere Europese landen wel. Misschien worden we verplicht de anderen te volgen, alhoewel we dat niet willen.

Jones: «Misschien wenst u dat nu nog niet. Ik denk dat deze onderwerpen nu bediscussieerd moeten worden in de Europese landen. Dat is trouwens het doel van het recente Memorandum on Higher Education van de Europese Commissie. Na Maastricht zijn we nu in een situatie gekomen waardoor u en ik burgers kunnen zijn van de Europese Gemeenschap en burgers van België of Groot-Brittannië, met allerlei rechten hieraan verbonden. Is het een nadeel om een verschillend toegangssysteem te hebben in de twaalf lidstaten? Is dat echt van belang of is het belangrijker dat studenten het recht hebben om hun studiefinanciering met zich mee te nemen, waar ze ook naartoe gaan? Ik weet het niet. Maar ik denk niet dat u het mag stellen alsof het antwoord op deze vraag nu al definitief gegeven is. Ik geloof trouwens dat het uiterst moeilijk zou zijn om een algemeen systeem aan een individueel land op te leggen.»

Veto: Misschien zal het ertoe gedwongen worden.

Jones: «Door wie?»

Veto: Door de omstandigheden. Er is een verschil tussen het objectief dat men zich stelt en de neveneffecten ervan. Als u als doel mobiliteit kiest wordt u gedwongen om bijvoorbeeld de ekvivalentie van de opleidingen te bevorderen.

Jones: «Laten we het voorbeeld nemen dat u geeft. Ik kan me niet voorstellen dat er een nationale convergentie op dat vlak zou geïmplementeerd worden. Erasmus bijvoorbeeld is georganiseerd op een volledig vrije basis, waarbij de individuele fakulteiten beslissen of ze willen participeren. Wat we willen bereiken is dat kwalifikaties worden erkend op wederzijdse basis door de instituten die betrokken zijn in een project. Ik zie niet in waarom de nationale overheden hierin zouden tussenkomen. De convergentie ontstaat doordat die fakulteiten hebben samengewerkt tot een wederzijds akkoord over de inhoud van het

programma, in overeenstemming met hun sterke academische tradities. Dit is de weg die we moeten volgen, het is geen *top down*- maar een *bottom up*-benadering. Men mag dus niet zeggen: laten we ekvivalentieregelingen treffen voor de twaalf lidstaten.»

Veto: U was in uw studententijd voorzitter van de 'Student's Union'. Hoe kijkt u aan tegen het zogenaamde democratisch deficit in de Europese Gemeenschap? Welke zijn de mogelijkheden voor de studenten om bij het beleid betrokken te geraken? Op dit moment zijn er immers geen representatieve studentenorganisaties bij betrokken.

Jones: «Allereerst vind ik het spijtig dat de studentenorganisaties er blijkbaar nog niet in geslaagd zijn om actief te zijn op het Europese nivo. Er is weliswaar een teken dat dit verandert. We hebben nu relaties met de jeugdorganisaties en met het Jeugdforum van de Europese Gemeenschap. Men heeft gediscussieerd over een speciale tak voor de studentenorganisaties. Ik verwelkom dat. Maar er is meer. Het is belangrijk dat in grote programma's, zoals Erasmus, de studentenorganisaties gebruik maken van de acties rond het Erasmusprogramma. We geven bijvoorbeeld nu reeds steun aan organisaties die samenkomsten om te discussiëren en te werken rond gemeenschappelijke problemen en ideeën. Anderzijds zouden de studentenorganisaties meer moeten praten met de leden van het Europese Parlement. Het is tenslotte het parlement dat de representatieve sprekers is, ook van de jongeren. Ik ben persoonlijk niet zo te vinden voor het vervangen van het normale democratische proces door andere dingen. Het is de taak van de studentenorganisaties om de dialoog met en zelfs de druk op de parlementsleden te starten.»

Luc Christiaensen
Piet Schreurs

Puzzel

Onthaalcentrum voor thuislozen biedt kosteloos studentenkamer aan, met inbegrip van het nodige comfort en ontbijt, aan personen die, in afspraak met anderen, de doorlopende inslaapverantwoordelijkheid willen opnemen.

Ook studenten of andere geïnteresseerden, die reeds een kamer bewonen, maar een vrijwillige bijdrage willen leveren als inslaapverantwoordelijke komen hiervoor in aanmerking.

Geïnteresseerden worden gevraagd zo spoedig mogelijk contact op te nemen met Onthaalcentrum De Puzzel, Naamsevest 64, ☎ 016/23.54.36.

Gala

INDUSTRIA

21 FEBRUARI

POSTHOF VISSENAKEN

Don
BACARDI
Superior

JOSE GUERO
Cerveza
NY
BRICKLEY

3 ZALEN
8 ATTRACTIES

BOOGIE BOY
DJ FRANK MGM
STUDENTENFANFARE
MANCHESTER
CARRY CHAIN

SABLE BLACK & THE BLOND
DOESN'T MATTER
WILLY VAN DE WALLE
NEW DIXIE LAND BAND
ONE WAY

30 Jaar
INDUSTRIE

VOORSPANNING: AERVEN, GAF, 'SERIES' OF ERSTEN OF 335-0788-91 VOOR 9.25€ STUDENTEN: 40€ - 50%
REIS-STUDENTEN: 50€ - 50% - 50% - 150€ - 50% (WINKELWINKEL VERPLICHT)

BBL

John van eyck
tapijten
Winkelwinkels 2
7700 Namen - Veto ☎ 033 20 08 00

3E

DE WITTE CAPE
Winkelwinkels 2
7700 Namen - Veto ☎ 033 20 08 00

STANDAARD U
Winkelwinkels 2
7700 Namen - Veto ☎ 033 20 08 00

GROEPT
INDUSTRIËLE HOGESCHOOL LEUVEN

INCENTIVE TRAVEL

GRATIS busdienst, elk half uur vanaf 21.30 u: Domus, Tienepoort, Station (advertentie)

Eredoktor Max Wildiers over kristenen in de wereld

"Mijn beste vrienden zijn vrijzinnigen"

Max Wildiers: "Het celibaat gaat in tegen de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens." (foto Rob Stevens)

De genodigden aan het academisch 'eredoktoren'-banket in de Facultyklub werden dit jaar vergast op een exquise zangeres-plus-begeleiding. De dame genoot een tamelijk uitgelaten bijval, ook al bestond haar repertoire vooral uit bijzonder weemoedig gezang, genre Edith Piaf's "Non, je ne regrette rien...". Onwillekeurig moesten we aan dit laatste chanson terugdenken, toen de 85-jarige Max Wildiers zich in een fauteuil neerplofte voor dit interview – de laatste verplichting van een lange en drukke dag. Hoewel. De oude man voor ons gaf helemaal niet de indruk zich te bekommeren om zijn geestelijk testament, om een *envoi* van zijn leven. Max Wildiers antwoordde niet alleen helder en gevat, maar vertelde zonder de minste aansporing een cassette vol

Wildiers: «Mijn filosofisch denken haalt heel wat inspiratie uit de ideeën van Teilhard de Chardin. Hoe ik daartoe gekomen ben? Dat is eigenlijk vrij toevallig gebeurd. Ik was de naam van Teilhard de Chardin wel al eens tegengekomen, maar verder sloeg ik daarop ook geen acht. In een Frans tijdschrift – de naam ben ik vergeten – las ik toen echter een interessant artikel, en een andere Leuvense professor had mij enkele andere geschriften van Teilhard doorgegeven. Ik vond die beslist boeiend: na mijn studies theologie heb ik mij immers toegelegd op de biologie, een vak dat ik eigenlijk veel interessanter vind. Biologie, dat heeft met de wereld te maken, met de mens.»

«Ik vond Teilhard dus boeiend genoeg om naar Parijs te reizen, in de hoop hem daar te ontmoeten. Dat ging niet door: hij was juist vertrokken naar New York. Zijn manuskripten waren in bewaring gegeven bij een klooster van oude dames, dicht bij de Sorbonne. De zusters weigerden om die geschriften aan mij mee te geven, die waren hem immers toevertrouwd. Ik heb toen een brief naar New York geschreven met de vraag of ik zijn werk toch mocht inkijken. Het antwoord van Teilhard de Chardin liet niet op zich wachten: "Je suis très heureux d'apprendre qu'au moins un théologien s'intéresse à mes écritures."»

Veto: Op dat moment was Teilhard persona non grata in de katholieke kerk.

Wildiers: «Zijn werk was niet officieel verboden, zijn persoon was wel verdacht. Dat wantrouwen kwam van de generaal van de Jezuiten, een Vlaming nota bene. Teilhard geloofde immers niet in de erfzonde. Volgens hem was dat biologisch onmogelijk: twee mensen die juist op hetzelfde tijdstip geboren werden, op dezelfde plaats. Die twijfel van Teilhard, dat was in die tijd voldoende om hem verdacht te maken. Toen Teilhard de Chardin in 1955 stierf, heb ik samen met enkele anderen "Le phénomène humain" uitgegeven. Er zijn eerst nog enkele moeilijkheden geweest, ondermeer met de Italiaan die aan het hoofd stond van de Kongregatie van den Indeks, of zo iets. Die man wilde nog graag een stokje steken voor de publicatie. Uiteindelijk is de publicatie een immens groot succes geworden. Wij

hadden een kleine oplage voorzien – enkele duizenden exemplaren – omdat we niet geloofden dat zo'n technisch werk veel gelezen zou worden. Uiteindelijk zijn dat negenhonderd duizend exemplaren geworden, de ene oplage na de andere. Ze hebben het zelfs in het Russisch vertaald. In die tijd was dat een buitengewoon feit, dat zo'n boek in Moskou de toelating kreeg om te verschijnen.»

«Daarbij moet ik zeggen dat Teilhard geen sterke filosoof was. Hij was een goede wetenschapper – een van de beste paleontologen – maar in filosofie was hij niet goed. Teilhard had immers nog de scholastieke filosofie ondergaan, en daarin heeft hij nooit klaarheid gevonden. Op het einde van zijn leven schrijft hij in zijn dagboek "Ik moet dringend Whitehead lezen", maar hij is kort daarop gestorven. Neen, als filosoof kan ik veel op Teilhard aanmerken, en ook als teoloog is hij niet echt op nivo.»

Kwantumfysika

Veto: Zo'n ambigue mengeling tussen wetenschap en een soort onuitgewerkte filosofie komt steevast terug in de stukjes die Gerard Bodifée in 'De Standaard der Letteren' pleegt. Net als Teilhard gebruikt hij wetenschappelijke vaststellingen om zijn filosofische opvattingen te ondersteunen.

Wildiers: «Wel, ik vind dat niet helemaal juist. Het is niet omdat 'De Standaard' een katholieke krant is, dat de bijdragen van Gerard Bodifée dat ook per se zijn. Bodifée heeft in Antwerpen gestudeerd, hij heeft in Brussel gedoktoereerd, het is dus zeker geen traditionele *kaloof*, hé?»

«Ik zie het zo: Bodifée bestudeert objectieve zaken, en hij vindt dat er een dimensie bestaat die een konsekwentie is van ons wereldbeeld. Met de kwantumfysika is er toeval in de natuur, men noemt dat soms ook vrijheid. In tegenstelling tot die chaos, ontstaat er toch orde. Er is een zekere orde in de Kosmos. Dus, zegt hij, er is een zekere Ordeschepend Principe. Je hoeft dat niet noodzakelijk gelijk te schakelen met de God uit de theologie. Vrijzinnigen kunnen dat ook aanvaarden. Wij hebben een vereniging gesticht met een aantal mensen die

Veto: U bent kristen, geëngageerd kristen. Noemt u dat ordeschepend element 'God'? Of, om op Teilhard de Chardin terug te komen, moeten kristenen hun uiteindelijk 'alfa en omega' identificeren met God?

Wildiers: «Ik weet daar niets over. Dat kan, dat kan ook niet – ik kan daar geen zekere uitspraak over doen. Ik zie het Kristendom als een geweldige gebeurtenis in de geschiedenis van de mensheid, die de westerse kultuur geïnspireerd heeft en hiervan ook de grondslagen heeft geleverd. In het recente boekje van Jacques De Visscher, 'De zorg voor het Avondland', wordt die idee verder ontwikkeld. Het Kristendom inspireerde door zijn ideeën van menselijkheid, van sociale dienstbaarheid. Wie is begonnen met hospitalen te bouwen, met tehuisen voor kinderen, voor wezen? Dat zijn concrete uitingen van het Kristendom, en dat is uniek.»

«Ik heb in mijn homilie gezegd: het kristelijk begrip liefde is niet kodificeerbaar. De inspiratie van mijn evangelie is niet in wetteksten om te zetten. Ik zou willen pleiten voor een *modus vivendi*, een samenleven en respecteren van elkaar. Dat gebeurt te weinig, ook in de Kerk. Ik heb ooit een artikel tegen Pius XII geschreven, die leefde nog helemaal in de Middeleeuwen.»

Veto: U bent die mening vandaag nog steeds toegedaan?

Wildiers: «Jazeker. Ik vind dat er vandaag een geweldige gebrek is aan respect voor elkaar. Een van mijn beste vrienden was Gerard Walschap. Wij hadden dikwijls geweldige discussies over geloof. "Hoe kan jij nog geloven," riep Walschap dan. En ik legde uit dat ik uit een kristelijke familie kwam, en dat ik nog geen reden gevonden had om dat geloof te verwerpen. Op het einde van die discussies noemde hij mij "mijn broeder". Dat was een *kurieus man*, die Walschap. Met hem was ik bijzonder bevriend, en nu nog altijd met zijn kinderen.»

Kardinaal

«En met Leo Apostel. Weet u, mijn beste vrienden zijn vrijzinnigen. Ik heb jarenlang lezingen gehouden op uitnodiging van de Antwerpse socialist Lode Hancké, in de volkshuizen. Dan bespreek je je stelling niet aan de hand van de kristelijke idee, dat spreekt voor zich. De eigenlijke boodschap van wat ik altijd vertel – ik heb duizenden en duizenden lezingen gegeven – blijft toch hetzelfde.»

Veto: Blijkbaar dragen niet alle katholieken Gerard Walschap op handen. Her-

man van Rompuy schreef vorig jaar in zijn boekje 'Het Kristendom: een moderne gedachte': "Vertegenwoordigers van de generatie van Walschap zijn in Vlaanderen trager aan het uitsterven dan elders, maar uiteindelijk zal ook over hen de grote stilte komen. Ook zij hebben niets duurzaam te bieden en uiteindelijk geen hoop te bieden aan de moderne mens."

Wildiers: «Da's geen genie, hè... Dat is geen genie. (hoofdschuddend) Neen, dat is geen genie, Van Rompuy. Dat is de voorzitter van de CVP. Ik heb dat boekje ook niet gelezen.»

Veto: Guido van Hoof schreef in 'De Standaard' dat u kardinaal Suenens vooral bewonderde omdat hij de eerste kardinaal was die niet aan politiek deed. Dat lijkt een vreemde uitspraak voor iemand die toch bekend staat als een 'open kristen'.

Wildiers: «Ik ben een hele tijd journalist geweest bij 'De Standaard'. Toen Suenens pas tot kardinaal benoemd was, zei hij op een persconferentie: "Ik zal nooit aan politiek doen. Ik zal mij op mijn religieuze taak concentreren." Dat was nogal een tegenstelling met de figuren daarvoor. Een bisschop in Brugge پردikte van de kansel dat men op straffe van exkommunikatie niet op de Volksunie mocht stemmen. En dan Mercier... In 1930 zei die: "Als herders uwer zielen verklaren wij dat België uw vaderland is." Stel u voor, "Als herders uwer ziele"... (mompelt iets onvriendelijks over België)»

«Dat bedoel ik eigenlijk. Als priesters aan politiek doen, moeten ze aan sociale politiek doen, zoals vroeger priester Daens.»

Veto: Is het vanuit een gelijkaardige motivatie dat u in 1989 de brief van de Leuvense professoren mee onderschreef, waarin stelling genomen werd tegen een te grote inmenging vanuit Rome? Dat was toch ook een 'politieke' stelling.

Wildiers: «Inderdaad. Dat ging om de vrijheid van denken van de faculteiten theologie. Ik ben wel franciscaan, maar ik leef al jaren niet meer in monastiek verband. Natuurlijk ben ik via een kloosterorde moeten intreden, maar later ben ik gewoon in een huis gaan wonen, alleen. En waarom niet? Ik hou erg aan vrijheid. Ik heb mij ook altijd openlijk uitgesproken tegen het celibaat van priesters. Waarom is dat goed? Die maatregel gaat trouwens in tegen de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. Hetzelfde geldt eveneens voor het verbod voor vrouwen om priester te worden.»

Walter Pauli

Klownstoeren en erotische verhalen

Trakteer je geliefde

Op de affiche pronkt de geveugelde Saint-Amour. Vanop een Griekse zuil kijkt ze ons meewarig aan, terwijl haar lange staart gracieus langsheen de zuil krult. 'Saint-Amour', het triomfantelijk kind van *vzw Behoud de Begeerte*, is dit jaar - traditioneel in de Valentijnperiode - aan haar derde editie toe. De programmatoren brachten één essentiële verandering aan: dit jaar geen poëzie, wel drie uur lang amoureuze proza.

Volgens algemeen koördinator Luc Coorevits blijft Saint-Amour een groots opgezette, maar 'gedecentraliseerde' productie van draaglijke duur. Het thema: liefde en begeerte. Zijn vereniging, de enige in België en Nederland die zich op professionele basis bezighoudt met het organiseren van literaire activiteiten, weet zich al sinds het begin van haar werking pittig en gedurfd te profileren. *vzw Behoud de Begeerte* programmeert graag de nieuwste literaturogden, en schuwt daarbij niet het ludieke element. Ze ijvert voor een niet-elitair evenement met een kwalitatief hoogstaande programmatie.

De vereniging heeft haar ruim publiek broodnodig. Omwille van het nijpende

gebrek aan structurele subsidie zijn het voornamelijk de zaalinstomsten en de sponsors die de kas spijzen. De Saint-Amourhappening is dan ook sterk gemeediatiseerd. "Sponsoring (ondermeer Humo, De Morgen, Studio Brussel) werkt drempelverlagend; dit betekent nog niet gemakkelijk of oppervlakkig," aldus de organisatoren.

Naast de jaarlijkse editie van Saint-Amour breidde *vzw Behoud de Begeerte* haar activiteiten uit met de productie 'En nu serieus!' (oktober '91) en een reeks lezingen met als spilfiguren Geert Van Istendael en Herman De Coninck (december '91). Datzelfde jaar speelden ze het klaar om één van de Saint-Amouravonden (die in Hasselt) rechtstreeks uit te zenden op tv-twee. Sinds dit jaar krijgt ook de vruchtbare samenwerking met de 'NCR-literair' meer vorm. Die laatste bekroont elk jaar een jonge schrijver (maksimum drie publicaties) die dan voor de rest van zijn carrière een serieuze ruggesteun krijgt (400.000 frank). Op het programma van Saint-Amour herkennen we NCR-laureaat Erik de Kuyper.

Idyllisch

vzw Behoud de Begeerte werkt mee aan een bepaald imago van de literator van de jaren negentig. Die is in veel

gevallen geen mensenschuw, zonderling personage meer die zich liefst van al in zijn *mansarde* opsluit. Blijkbaar hebben vandaag nogal wat schrijvers de neiging te denken dat het niet meer volstaat te kunnen schrijven. Om door te stoten en om bekendheid te verwerven bij een breed publiek is podiumvastheid samen met een intelligente imago-opbouw een noodzakelijke troef. Pennevruchten moeten in die optiek met de nodige *schwung* gebracht worden en met een gepast dosis fijnzinnige humor, schijnbaar geïmproviseerd. Niet voor niets noemt Tom Lanoye zich dichter én performer. In die visie is de keuze om dit jaar prozalectuur voor te stellen zeer doordacht. Poëzie behoudt nog steeds haar intimiteit, haar introvert karakter. Verhalend proza kent ontvengsprekelijk een grotere populariteit. Al mag liefde en begeerte dan een oerklassiek tema zijn voor gedichten, onze prozastellen lieten, gevoerd door hun erotische fantasieën, prachtige idyllische verhalen achter.

Op de affiche staan opvallend veel mediafiguren: Betty Mellaerts, Cornelius Bracke, Hugo Matthysen, Bob Van Laerhoven, Herman Brusselmans en anderen. Essentieel in de opbouw van de Saint-Amouravonden zijn de *entr'actes*, die het happeningkarakter nog versterken. In Leuven staan vier groepjes guitigaards garant voor die luchtige intermezzo's. Marcel Vanhilt en zijn pianist Orbison Roy brengen pure smartlapcovers van Jimmy Frey. De enige liefdesverzen op Saint-Amour komen van Joe Roxy, de beroemde Limburgse dichter die in Leuven zijn eeuwige kompanen Hugo Matthysen bij de arm neemt. Betty Mellaerts leest uiteraard geen eigen werk, maar met haar onvergetelijke, zwoele stem leest ze voor uit 'Liefde in tijden van Cholera' van G.G. Marquez. De laatste clown is Lucas Van der Taelen. In Saint-Amour maakt de gevierde televisiemaker zijn *comeback* als zanger begeleid door Studio-Brusseledewerker Kloot Perwez. Van der Taelen zal ook in de Stadsschouwburg als presenter de akts aan mekaar rijgen.

Taaldokter

Van de twintig auteurs die *Behoud de Begeerte* dit jaar optonemde, komen er zes naar de studentestad. Leuven mist onvermijdelijk een aantal namen die elders (Antwerpen, Turnhout, Brussel, Gent, Brugge, Hasselt, Aalst) wel op de affiche komen zoals Jeroen Brouwers, Adriaan Van Dis, Hugo Claus, Paul De Wispelaere, en wat betreft de *entr'actes*, het Quadro Quartet in werk van Walter Hus.

Op vrijdag 14 februari, precies op Valentijn, begroet Saint-Amour als eerste Jean-Marie Berckmans. Hij was achtereenvolgens mistroostig kind, verdrietige puber, langdurig psychiatrisch patiënt, internationaal handelsagent, vertegenwoordiger in schoenen, taksichaaf-

teur en assistent-boekenverkoper. In 'En nu serieus!' bewees hij dat hij zich meer dan goed voelt op een podium.

Herman Brusselmans heeft sinds 'Het Huis van Wantrouwen' echt aan niemand meer voorgesteld te worden. Op Saint-Amour speelt hij voor één keer geen taaldokter. Bob Van Laerhoven bracht enkele publicaties uit, naast zijn activiteiten als recensent voor Humo en De Morgen. In 'Wachtpel' en 'Feria' toont hij zich als een bevreemde, volstrekt on-Vlaamse auteur.

De volgende naam op de affiche is Geerten Meijning (voorheen onder het pseudoniem Joyce en Co). De konklusie van 'Veranderlijk en wisselvallig' en 'Altijd de vrouw', twee prachtige liefdesromans, luidt: "Als er een gelukkig leven bestaat, moet dat een leven zonder liefde zijn." Dat mag hij op Saint-Amour eens komen uitleggen. Minder pessimistisch is

Leon de Winter, die zowel films als boeken op zijn aktief heeft. Hij brengt lektuur uit zijn roman 'Kaplan'. De literaire personages van de Winter zijn romantische zoekers die hun hoop baseren op fata morgana's in allerlei gedaanten.

Nederlands *enfant terrible* Joost Zwagerman staat sinds enkele maanden weer volop in de belangstelling. Zijn laatste roman 'Vals Licht' is een ontroerend verslag van een liefde tussen een hoeroloper en een hoer, maar ook een meedogenloze schets van het Amsterdamse prostitutie milieu.

Véronique Rubens

'Saint-Amour' in de Stadsschouwburg op vrijdag 14 februari om 20.00 u. Kaarten in voorverkoop in kafee 'd'Adario'.

ROMANIA WAAGT ZICH AAN BRECHT ALLE VROUWEN ZIJN IDENTIEK

Seks, drank en mannen vormen de spil van hun bestaan. (foto Karel De Weerd)

(Michael Brands en Arnout Debelder) met wie hij een homoseksuele relatie aangaat. De voorgestelde verhouding symboliseert de *liaison* tussen twee symbolistische dichters uit de vorige eeuw, Arthur Rimbaud en Paul Verlaine.

Opvallend is dat beide personages telkens door twee acteurs worden vertolkt. Deze ontduubeling is deels ingegeven door tijdsinst, deels inherent aan de personages zelf. Baal heeft een dubbele persoonlijkheid, zonder schizofrenie te zijn. Hij houdt zowel van vrouwen als van mannen, hij blijkt tegelijkertijd dichter en bandiet.

De studenten Romaanse brengen dit, toch niet zo eenvoudige, stuk van Brecht vol overgave en enthousiasme. Op geen enkel ogenblik trappen ze in de *overacting*, die voor dit dekadent, maar tegelijkertijd emotioneel verhaal wagenwijd openstaat. Hun mimiek en stem zijn levendig en echt. Vooral de manier waarop Baal agoniseert is zeer sterk. Het gaat echter om meer dan individuele prestaties alleen. De samenhang tussen de verschillende amateurspelers leidt tot een sterke kollektieve prestatie waarbij elk radertje omnisbaar is.

De acteurs en de regisseur zijn zich bewust van de moeilijkheidsgraad van het gesproken Frans en verduidelijken daarom de gebeurtenissen tussen de verscheidene tafelen in het Nederlands. De regie zelf is origineel. De scène wordt uitgebreid tot in de zaal en vormt het centrum van verschillende polarisaties: Baal-bourgeoisie, dichter-moordenaar, man-vrouw. Het schaduwwerk is knap en de voornamelijk barokmuziek van onder meer Bach, Charpentier, Händel en Mozart bezorgt het gans stuk een extra geladen sfeer. (PS)

'Baal' van Bertolt Brecht door studenten Romaanse op dinsdag 11 en woensdag 12 februari in de Minnepoort, Koning Albertlaan, telkens om 20.30 u. Dinsdagmiddag om 14.00 u is er ook een schoolvoorstelling gepland. Toegang: 200 fr.

ANTIPODIUM

5 maandagse polemieken in Leuven

MAANDAG 17 FEBRUARI 20.00 u

'Een kwaliteitskrant voor Vlaanderen?'

Lou de Clerq (De Standaard)
Piet Piryns (De Morgen)

moderator:
Eric Coryn (VUB)

Cultureel Centrum Oratoriënhof
Mechelsestraat 111, 3000 Leuven

(advertentie)

'ROCCO EN ZIJN BROERS' MET VISCONTI IN LEUVEN SNELHEID KAN JE REDDEN, GEEN GAS TERUGNEMEN

Ritme - 'Rocco e i suoi Fratelli' vertelt het verhaal van een Italiaans boerengedyn, een weduwe en haar vijf zonen, dat uit het verre zuiden naar Milaan komt. Migranten en snelheid zijn twee gegevens die de film bepalen. Visconti lost de beelden snel af en schiet op die manier de confrontatie tussen de *terroni* (naam voor Zuid-Italianen) en hun nieuw (hoog) levensritme. Maar ook het publiek wordt in het gevecht betrokken. Visconti draagt zorg voor zijn dramatische hoogtoppen. Het zijn rustpunten waar de film kort op adem komt en plots iets helemaal anders uitroept. 'Rocco e i suoi Fratelli' is een drukke film. Een film met drukke beelden over drukke mensen in drukke situaties. De beelden blaffen en schreeuwen. Alles loopt te pas en te onpas in beeld. Wat geluid kan maken is lawaaierig. Het Milaan dat we zien en te horen krijgen, is een ongecensureerd Milaan. De kijker wordt nooit met rust gelaten en dat is ook de bedoeling niet.

Visconti heeft de film een strak ritme opgelegd. Het tempo waarop de beelden elkaar opvolgen ligt hoog. Zo hoog dat al het beeld- en klankmateriaal het publiek overstelpt. De gelijkenis tussen de bele-

vingswereid van de kijker en die van de personages is bijgevolg treffend.

Af en toe neemt de film dan gas terug en houdt op zichzelf te zijn. Plots zit men in een dramatisch hoogtepunt dat opvallend ingekleed werd met sobere beelden, close-ups, als het goed zit met muzikale ondersteuning, maar vooral met meer tijd. Alles wat niet eerder te zien was, komt eraan te pas.

Zo'n hoogtepunt volgt kort na de scène waarin Simone in complete duisternis zijn voor liefje verkracht en (heilige) broer Rocco in elkaar timmert. De film is een uur onderweg en de snelheid heeft zich ondertussen al aardig laten voelen. Rocco en Simone gooien zich tegen een muur om uit te hijgen. Het moment is welkom, maar duurt helaas niet lang. Het verhaal moet verder. De beelden en situaties lossen elkaar weer snel af. Op de achtergrond hoor je nog de stoomfluit van een doordrijvende trein. De trein die de kijker voortdurend mist. Nog twee uur te gaan.

'Rocco e i suoi Fratelli' is geen meeslepend verhaal. De afstand tussen kijker en scherm is groot. Tijd om emoties uit te werken of over te brengen werd niet ingelast. Een publiek dat denk-

zich te kunnen identificeren met een van de personages, vergist zich.

Eerder dan een leuk verhaaltje te vertellen, is het Visconti's bedoeling geweest de migrantenproblematiek en de confrontatie Noord-Zuid aan te kaarten. Visconti heeft zijn film in vijf hoofdstukken opgedeeld en aan elke broer een stuk gegeven: Vincenzo, Simone, Rocco, Ciro en Luca. Een voor een rekenen ze af met het Noorden. Of liever met Simone, de enige broer die zich niet weet aan te passen aan het moderne stadstrijt.

De laatste scène werkt bevrijdend. Ze is de laatste en in deze context betekent dat iets bijzonders. Er worden geen nieuwe feiten aangebracht: voor het eerst in de film spreekt het beeld tot de verbeelding. De jongste van de bende, Luca, slentert over een brede Milanese weg en verwijderd zich langzaam van de stilstaande kamera. Op dit moment valt het eens te meer op hoe Visconti door zijn spel met ritmes de gepaste inhoud geeft aan zijn beelden. (DM)

'Rocco e i suoi Fratelli', maandag 10 februari om 22.00 u. in Studio 1.

Songfestival editie 1992

Rock Haasrode

Het Interfakultair Songfestival, traditioneel in handen van de Landbouwkring (LBK), is dit academiejaar aan zijn tiende editie toe. Vorig jaar was het festival organisatorisch compleet geflopt: een halfvolle zaal, slechte P.A., geen sanitair, geen verwarming, een verbrijzelde elektrische piano en geen soundcheck. Reden te meer om er dit jubileumjaar wat aan te gaan doen.

Een festival organiseren in hartje winter is geen sinecure. Muziekfestivals zijn immers typische zomerproducten. Gezellig hamburgers en hotdogs eten of languit liggen in de blakende zon terwijl de muziek van een of andere rockartiest weerklinkt over de festivalwei. Niets daarvan bij LBK. Al van bij de eerste editie moest de kring op zoek naar een geschikte zaal in het Leuvense.

Aanvankelijk was dat de Lido maar toen die zaal wat klein geworden was voor het steeds groeiende publiek is LBK naarstig gaan zoeken naar een ander zaal. Ze heeft toen haar heil gevonden in de (nog niet ideale) Manhattan. Maar dat liedje kon niet lang duren want in 1989 kwam de zaal in handen van de commerciële tv-zender VTM, zodat LBK noodgedwongen haar toelichting moest nemen tot het nu onderhand wel bekende tentensysteem. Het grote nadeel, en dat heeft de Landbouwkring wel moeten ondervinden, is het probleem van de geluidsoverlast.

Het hoeft dan ook niet te verwonderen dat de organisatoren het festival steeds verder in de periferie lieten plaatsvinden. Het eerste jaar na VTM's overname van de Manhattan was dat aan het Sportkot, het jaar daarna in godverlaten weidenvaktes vlakbij het kerkhof van Heverlee en dit jaar heeft de happening plaats in Haasrode. "De eigenaars van de Schaatsbaan in Haasrode zijn het systeem met tenten gewoon van fuiven die daar georganiseerd worden. We hebben dan ook aan hen gevraagd om voor dat aspect van de

organisatie in te staan. Voor de rest zorgen we dat het vervoer naar Haasrode geen probleem is. Er worden De Lijn-bussen ingezet," zegt Joris Menten van LBK. "En wat betreft de geluidsoverlast zitten we vrij safe. De eigenaar van de Schaatsbaan en van de tent was tot vorig jaar onderzoeksrechter," aldus algemeen koördinator Geert Van den Brande.

Danseresjes

Aan een Songfestival waaraan prijzen verbonden zijn, gaat stevast een preselectie vooraf. Zeker als het vastgesteld aantal kandidaten (zeven in dit geval) overschreden is. LBK heeft hierbij beroep gedaan op laatstejaarsstudenten van het Lemmensinstituut. Men kan zich wel de vraag stellen of een dergelijke, van opleiding klassiekgerichte jury de capaciteiten van een popformatie kan inschatten. De criteria zouden wel eens veeleer louter met *muzikaliteit* te maken kunnen hebben, dan met aspecten als vlothoed, presentatie en geschiktheid van het genre.

In die zin is het optreden van Mecenase te begrijpen, vorig jaar. Ondanks haar muzikale kwaliteiten – de drummer was een Lemmens-student –, kon de groep er toch onmogelijk in slagen om het publiek te begeisteren al was het maar door het nogal ongeschikte instrumentarium (kontrabas bijvoorbeeld), of door het jazzy genre. "We laten in de preselectie de jury volkomen vrij beslissen over het genre," zegt Mentens. Het gevolg is wel een nogal heterokliet (en risikovol) songfestival waar men men zowel Blues (LBK), "een versmelting van Spaanse Flamenco en Jamaicaanse Reggae" (Medika), Rock en Solozang (Pedagogische kring) te horen zal krijgen.

Met de groep 'Überhaupt' bij Medika de spits af. De bezetting (gitaar, saks en zang) verraadt dat de groep op een weinig conventionele manier zal musiceren. Medika wordt onmiddellijk gevolgd door de Pedagogische Kring die het zo mogelijk nog merkwaardiger

maakt. Bram zal heel de set op zijn eentje klaren. Voorwaar een moeilijke taak. Na Wina ('The Lodge'), treedt gastheer LBK ('Mister Monk and his mysterious machine') aan. De leider van de band is de gitarist die vorig jaar in de prijzen viel voor zijn uitstekend bluesolowerk. 'The Army of Lawyers' (VRG) en 'Zoelma & Anoushka' (VTK) zullen met hun typische rock-bezetting (twee gitaren, drums, bas, zang en saksofoon) wel de meer vertrouwde klanken ten gehore brengen. En 'Rooie Kool' van Industria sluit het concert af.

"Het ziet er toch naar uit dat dit Songfestival van een vrij hoog gehalte is. Alleen hebben de kandidaten wel wat zitten knoeien met hun videoklijpjes. Die zijn nogal rommelig gemaakt," meent Geert Van den Brande. Net zoals vorig jaar worden de groepen beoordeeld door een dubbele jury. Er is de studentenjury (de presides van de deelnemende kringen) en de vakjury. Dit jaar bestaat die uit Leo Caerts Jr. (muziekwinkel Caerts) en Frans Van Inge (gitaarmerk Ibanez) – handig voor de prijzen, de sponsors zijn tegelijkertijd jury – samen met Mark Pinte en Chantal Pattyn (Studio Brussel). Naast de twee hoofdprijzen uitgereikt door de dubbele jury (respektievelijk een optreden op Bloedseries volgend jaar, en een dagje de studio's in met Caerts), wordt er nog een klein fortuin aan instrumenten weggegeven aan de beste gitarist, drummer, zanger en aan de groep met het beste eigen nummer.

Stookolie

Nieuw dit jaar is de samenwerking met Student Aid dat, zoals aangekondigd, het songfestival zal opfleuren met een 'verrassingsakt'. En eveneens nieuw is de afsluiting van de happening met een fuif. Van den Brande: "Op die manier kunnen we ons wat indekken tegen mogelijke verliezen, is de busdienst wat verlicht en kan het publiek eventueel nog profiteren van de ambiance die toch aanwezig is op zo'n competitiefestival." Vorig jaar was het publiek na de uitslag opeens weg en konden de winnaars zelfs geen busnummer ten beste geven.

De formule van happenings waarbij de kringen het tegen elkaar opnemen moet normaal garant staan voor succes. Getuige bijvoorbeeld de massa-akties van Sportraad (vierentwintig uur). Vorig jaar was door de gebrekkige busdienst en door het weer (er lag 10 cm sneeuw) het songfestival in duigen gevallen. Ook de verwarming was toen een probleem. De generatoren bleken niet genoeg stookolie te hebben om de hele tent van verwarming en elektriciteit te voorzien. Maar

Elke keer als ik die wilde sax hoor...

(foto archief)

Geert Van den Brande verzekerde ons dat dergelijk probleem zich dit jaar niet meer zou stellen.

Ondanks het feit dat de huidige editie een jubileumproductie zou moeten worden, heeft LBK bespaard op de happening. Van den Brande: "Kijk, LBK heeft vorig jaar een serieus financieel dieptepunt gekend. Dit academiejaar zitten we met een soort van rekuiperatiejaar. Grote excessen kunnen we ons dan ook niet permitteren."

Steven Van Garse

Het Songfestival vindt plaats in Haasrode op dinsdag 11 februari om 20.00. Ben Crabbé presenteert. Er is een permanente busdienst (vier verschillende routes). De fakbars van VRG, Psychologie, LBK en Groep T liggen onder andere op die routes. Tickets aan 180/230. Veto heeft vier gratis tickets voor de smelsten onder u (we moeten wel thuis zijn).

SONGFESTIVAL DE WINNAARS

- 1983 VTK
- 1984 LBK & GERMANIA
- 1985 MEDIKA
- 1986 VTK
- 1987 VTK
- 1988 APOLLOON
- 1989 EKONOMIKA
- 1990 WINA
- 1991 EKONOMIKA

STAN SPEELT 'IVANOV' DE VODKA IS LEEG EN UITGEPUT

Fris – Bij Russische schrijvers groeit een vrij banaal gegeven uit tot een aaneenschakeling van tafereeltjes, waarin elke lezer of toeschouwer zich gemuiseerd herkent. De Russen prutsen met de karakters van hun stukken, rafelen ze wat uit elkaar, met een mengeling van ernst en afstandelijke humor, van dramatiek en opgeklopte luchtigheid. Pieterputerig en met een ontzaglijke opmerkingsgave leggen ze de werkelijkheid bloot, zo lucied en met zoveel zelfrelativering dat het vertedert. Ook bij Tsjechov kan de grofste harteloosheid geen oprechte verontwaardiging tweebrengen. Het leven, met al zijn emoties, wordt generationaliseerd, zoals de landbouw in 'Ivanov' bij voorkeur 'rationele agronomie' genoemd wordt.

'Ivanov' speelt zich af in een verstikkend grootgrondbezittersmilieu in de tweede helft van de negentiende eeuw. Nikolaj Aleksejevitsj, een vijfendertigjarige landheer, is sinds een jaar een ander mens. Vroeger maakte hij grapjes in het gezelschap van vrouwen, en geloofde in de Liefde. Nu voelt hij zich futloos, heeft hoofdpijn en verveelt zich stierlijk van zonsopgang tot zonsopgang. Ivanov weest zich tot overmaat van ramp ook nog omringd door een doortrapte rentmeester en een oude, cynische graaf. Vóór hij de doodbrave Anna Petrovna huwde, beloofde hij haar het paradijs. En zij geloofde hem. Anna ligt aan tuberkulose en ligt op sterven. Het kan Ivanov niet deren. Hij beseft het zelf maar al te goed, maar hij is te moe om om er zich zorgen over te maken. In plaats van bij zijn vrouw te blijven, trekt hij iedere avond naar de Lebedevs. Daar is de apatie al even absurd. Om de verveling te verdrijven, wordt er geklaagd, geschoten – de woonkamer ligt

vol geweren – en over geld getwist.

Het stuk is niet mooi. De tematiek is niet reuze interessant. De houding van Ivanov is walgelijk. Wat blijft, is de manier waarop de tekst wordt gebracht. Want hoe benader je zo'n heldere tekst, die meewarig glimlacht om zijn eigen karikaturale personages? Stan heeft gekozen voor een rechtlijnige, heel subtiel en eerlijke vertolking. Zeven acteurs spelen een hele resem rollen. Vrouwen spelen mannenrollen, en daarbij verwisselen ze niet van kleren, ze geven zich geen enkele moeite om veranderingen van personages uiterlijk te laten doorschijnen. In het begin heeft hun spel wat weg van schooltoneel, maar het is zo zelfrelativerend, dat elke schijnindruk van gekunsteldheid gauw verdwijnt. Het enige wat de acteurs lijken te willen doen, is de tekst zo begrijpelijk mogelijk maken voor het publiek, dat er dan nog verschillende kanten mee uitkan. De tekst primeert op alle andere aspecten van de voorstelling. Wanneer men bij de Lebedevs kaart, zit men niet aan tafel, maar staat men een paar meter uit elkaar. Anna, de zieke vrouw, ligt nooit in bed; ze wandelt rond in wit kostuum en legt het even vlot uit. Alle poses, alle bewegingen dienen, net als de intonatie, enkel om de tekst te accentueren. Het is alsof je een dialoogverhaal van Tsjechov aan het lezen bent, maar je geen moeite meer hoeft te doen om je te doen van de dialogen voor te stellen. Je hoeft alleen nog te luisteren – en een beetje te kijken. Soms zit er echt vaart in de voorstelling, maar een enkele keer zou het misschien wel beter zijn dat je het verhaal aan dichtklappen en je gedachten een paar uurtjes op iets anders zetten, weg van de verveling en de leegheid, die nooit op het publiek overslaan. (DB)

♡ VALENTIJNTJES ♡

- ♡ Eveline, je ogen zo veelkleurig, een uitvlucht, ik ken de kleur van jouw ogen niet maar beeld me in dat ze groen zijn. Jos Ter Berg
- ♡ Geen mooier gedichtje dan dit wichtje.
- ♡ Erik, wanneer doe je nu eindelijk eens iets in de kleedkamer na het zwemmen?
- ♡ Marco, zelfs mijn tweede hartje houdt van jou.
- ♡ The night sometimes seems dangerous, we wonder what it hides. It sometimes brings us closer and forever changes our lives. Dikke kus van Jean-Pol voor Josephine!
- ♡ Grote beer houdt een beetje veel van zijn berinnetje.
- ♡ Maria, Maria, ik hou van jou, voor jou sta ik uren in de kou (padadadam...)
- ♡ P. van V. wenst C. uit L. een verrukkelijke Valentijn.
- ♡ Lut, ik zie je dolgraag! Dat weet je. Maar, lieve poes, ik weet niet of jij Veto wel een krant vindt...Steven. xxx.
- ♡ Drukke bange dagen, over kop gaan, heerlijk praten, rustig worden, soezen op je grote bed, ruimte voor elkaar. Samen dromen, ik heb je lief, steeds verder komen, puur pimpoempampapientjesgeluk!
- ♡ Liefste stekelvarkentje, soms prik je mij te hard, maar als je bang bent, rol je je in een zacht bolletje. Ik hou van jou.

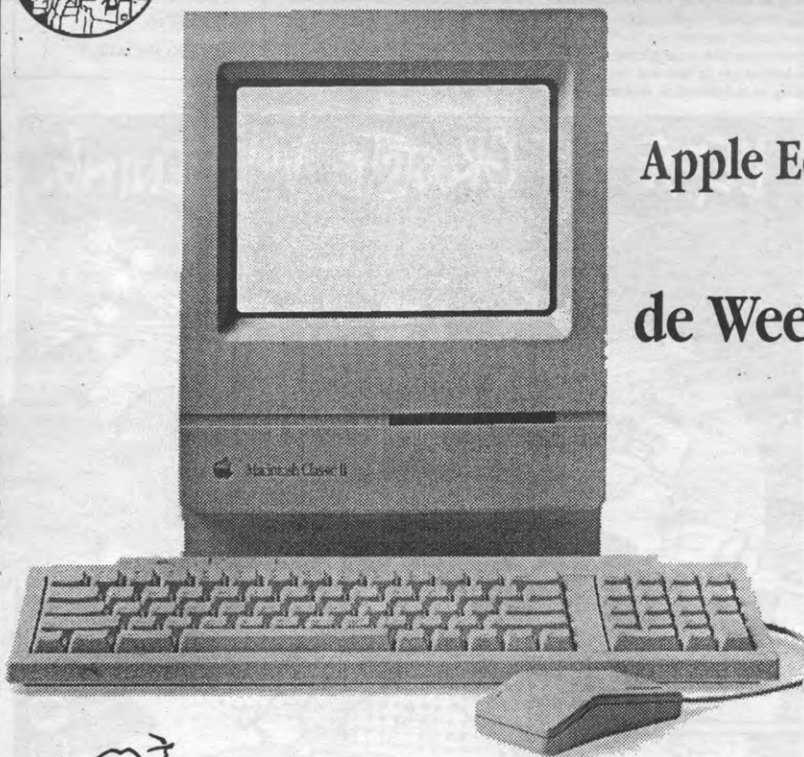
Paardrijden met Melanie

- ♡ Baal, je t'adore. Ekart.
- ♡ Snottebel, laat mij je zakdoek zijn.
- ♡ Zot getrek!
- ♡ Ik mis je, Marie-Louisje.
- ♡ No milk today, my love has gone away.
- ♡ Ingenieur + advocaat = burg(ij)emeester.
- ♡ Kwik, zegt Kwak. Kwek-kwek.
- ♡ I like your sex-appeal, Virginie.
- ♡ Wie weet waar Wulpse Wilma woont. Wulpse Wilma woont wijd weg, té.
- ♡ Denk aan de Groeningestraat, Philippe.
- ♡ Drie witte kavia's te koop. Wie wil? Het zijn zó'n lieve beestjes!!!
- ♡ Lief Maartentje: kusjes. Gita.
- ♡ Seks en drug sen rock and roll, pak ze vast en poep ze vol (aan alle 18-jarigen)
- ♡ De schat van de arme Clara...rarara....
- ♡ De fallus impudicus staat al in bloei (letterlijk naar Jan De Wilde)
- ♡ Twee emmertjes water halen...
- ♡ Gom zoekt beduidmeld papier om samen energiek tegen elkaar te wrijven.
- ♡ Pino likt Anabel.
- ♡ Zachtste spiegeliteitje, prettige Valentijn. O. Melet.

STUDEREN MET GROOTSTE VOLDOENING
Tiensestraat 134 - 136, 3000 Leuven

acco
en
Apple Education Center Leuven
presenteren
de Week van de Macintosh
van 17 tot 22 februari

*Bij aankoop van een
Apple Macintosh computer
krijgt u een
acco waardebon
van 2.500 BEF.*

Apple Education Center

Tiensestraat 178, 3000 Leuven
tel. 016 290 390 - fax 016 291 363

De val der engelen

Het falen van de ontwikkelingsorganisaties

(foto Rob Stevens)

Enke maanden geleden veroorzaakte een manuscript met een kritische doorlichting van de werking van de Niet-Goevernementele Organisaties (NGO's) nogal wat deining binnen het wereldje van de ontwikkelingssamenwerking. In dit pamflet wordt onderzocht wat er uiteindelijk met het geld van de NGO's gebeurt, en wordt gargumenteerd dat de NGO-hulp niet helpt. Dirk Barrez, de schrijver, werkt momenteel bij BRTN-Panorama en is zes jaar lang verantwoordelijk geweest voor de publicatiedienst van het NCOS, onder andere als hoofdredacteur van het maandblad 'De Wereld Morgen'.

Het pamflet 'De val der engelen, waarom ontwikkelingsorganisaties falen?' is ondertussen aan een ware kruistocht bij verschillende uitgeverijen begonnen. Kritiek was eerst geïnteresseerd, maar kwam hierop later terug. Bij het NCOS was men voor de uitgave gewonnen en ook bij Roularta had de uitgever al alles in gereedheid gebracht om te beginnen met de druk van het boek. Beiden lieten het uiteindelijk afweten. Ondertussen onderhandelt Barrez met Epo, en zou het boek uiteindelijk dan toch kunnen worden gepubliceerd. Wie of wat zorgt ervoor dat dit pamflet het daglicht niet mag zien, of dat alvast twee uitgeverijbakzeil moeten halen? En waarom zet Dirk Barrez in het wereldje van de NGO's zoveel kwaad bloed? Veto interviewde Barrez over wat hij te vertellen heeft in wat sommigen het 'meest debakkerende' nog niet verschenen boek' noemen.

Veto: *Graham Hancock analyseert in 'In the lords of poverty' de officiële ontwikkelings-samenwerking. Zijn oordeel is hard: er zou teveel geïnvesteerd worden in mammoetprojecten die vooral aan de industrie van de donorlanden tegemoet komen. De lonen van de*

door de regering uitgezonden koöperanten zouden te hoog zijn. Van NGO's daarentegen wordt vaak gezegd dat ze werken vanuit de basis aan kleinschalige projecten en zo bouwen aan een tegenmacht. Volgens jou falen nu ook die NGO's?

Barrez: «De NGO's formuleren voor zichzelf hoge doelstellingen. Ze willen werken aan de Noord-Zuidverhouding en bouwen aan een rechtvaardiger wereld, waarin de universele mensenrechten geëerbiedigd worden en iedereen het recht heeft op ontwikkeling. Dat is op zich een politieke boodschap. In realiteit werken de NGO's vooral in de marge, omdat ze rechtstreekse hulp willen overdragen. Nochtans zijn de bedragen die gemeoid zijn bij hun projecten minimaal in vergelijking met de internationale handelstransakties. Wanneer we de situatie van de ontwikkelingslanden bekijken, zien we trouwens nogal vlug dat 'hulp' op zichzelf niet helpt. Heel wat Derde-Wereldlanden boeren de laatste jaren achteruit, zowel wanneer men menselijke criteria (levensduur, alfabetisering...) als wanneer men economische criteria hanteert. Die vaststelling zou de NGO's toch tot nadenken moeten stemmen.»

Veto: *Heel wat NGO's erkennen toch de politieke dimensie van de Derde-Wereldproblemen en wijzen duidelijk op de noodzaak van een structurele aanpak van de Noord-Zuidrelatie?*

Barrez: «Inderdaad, heel wat 'strukturele NGO's' maken bezwaren bij het nut van hun projecten. Maar wat zien we? Ieder jaar van oktober tot juni treedt weer een ganse horde van NGO-wereldverbeters aan, die elk met hun eigen geldinzamelingscampagne het idee verspreiden dat hulp wel degelijk helpt!»

Veto: *U overdrijft.*

Barrez: «De NGO's houden met al hun campagnes reeds dertig jaar de illusie in stand dat ze met al hun ontwikkelingsprojecten in staat zijn om de Derde-Wereldproblemen op te lossen. De energie van de NGO's wordt

afgeroomd door hun bureaucratische werking: ze zijn voortdurend bezig met hun eigen belangen, hun geldinzamelingscampagnes en hun imago. In werkelijkheid zien we dat zij, net als de officiële ontwikkelingshulp, niet in staat zijn om de armoede uit de Derde Wereld te verdrijven.»

Veto: *Volgens u beschouwen de NGO's hun campagnes als een heilige koe, waarover geen slecht woord mag worden gezegd.*

Barrez: «Ik vergelijk de NGO's graag met 'ontwikkelingsgeldmachines', die net zoals elk modern bedrijf erop uit zijn een zo groot mogelijke omzet te halen. Langs de ene kant willen ze de input, de ontvangsten, maximaliseren en anderzijds moet het geld dat is ingezameld hebben ook uitgegeven worden.»

«Om zoveel mogelijk geld in te zamelen, laten ze zich dan ook gemakkelijk strikken in de platste mediakampagnes. De spektakelwaarde van een actie wordt dan het belangrijkste criterium, omdat hetgeen gedaan wordt tot de verbeelding van de bevolking moet spreken. De NGO's zijn dan ook vaak te bespeuren in die gebieden waar de media op dat ogenblik erg actief is. Wanneer verleden jaar heel wat Bangladesh dakloos werden door een overstroming, waren de grote 'hulp'organisaties er in de verste verte niet te bespeuren omdat zij moesten zijn waar CNN was, namelijk bij de Koerdische vluchtelingenkampen. Voor deze NGO's telt niet het recht op ontwikkeling maar enkel het realiseren van zoveel mogelijk inkomsten via geldinzameling of via medefinanciering vanwege de overheid. Maar ook bij het uitgeven van hun geld gaat er heel wat mis.»

Veto: *Het NCOS beweert dat het niet al te moeilijk is om met een opsomming van anekdotes en door het uithangen van de 'vuile was', de ganse NGO-sektor in een slecht daglicht te stellen.*

Barrez: «Mijn pamflet is helemaal geen aaneenschakeling van anekdotes. Door het geven van enkele concrete wanpraktijken heb ik alleen willen aantonen dat NGO's bij het uitgeven van hun geld helemaal niet kritisch genoeg zijn. Wanneer een NGO in Senegal een windmolen laat plaatsen, en wanneer blijkt dat die windmolen niet werkt en niet zal werken, aangezien er op die plaats praktisch geen wind is, terwijl de Senegalezen altijd gezegd hebben dat er in die streek nooit wind is, dan vind ik dat die zaken mogen worden aangeklaagd.»

«NGO's geven graag de indruk dat hun ontwikkelingsprogramma's zorgen voor paradisijs op aarde en dat ze allemaal lukken. Maar hoe zou dat kunnen als in ons land met al zijn omkaderingsmogelijkheden twee derde van de nieuwe bedrijven er na vijf jaar mee stoppen? Vast staat dat vele ontwikkelingsprojecten verdwijnen als de vrijwilliger vertrekt. Erger is dat we de misluktingscijfers niet kennen, omdat de meeste NGO's - zeker in het verleden - hun projecten toch niet evalueerden.»

Veto: *Moeten we de NGO's dan maar afschaffen?*

Barrez: «Neen, natuurlijk niet. Ik zie vooral een politieke opdracht voor de NGO's weggelegd. Zij moeten streven naar internationale samenwerking om te komen tot één wereld waarin de universele mensenrechten - dit zijn politieke, burgerlijke, economische, culturele, sociale rechten - kunnen gelden voor iedereen. Ze moeten druk uitoefenen op het politiek systeem dat de Noord-Zuidverhouding momenteel in stand houdt, en dat zoveel mensenrechten mist. Momenteel wordt de ganse ontwikkelingsproblematiek vertaald in louter financiële termen, terwijl de strijd voor universele mensenrechten een politieke strijd is.»

«Wij moeten streven naar een andere economisch model zodat het Zuiden de ruimte krijgt om zich te ontwikkelen. Die volkeren zijn maar al te dicht in staat om hun eigen ontwikkeling in de hand te nemen. Zij hebben hun eigen ideeën rond mensenrechtenorganisaties, ecologische projecten en andere immateriële werkingen. Wij moeten hen die ontwikkeling niet bezorgen, maar met hen in dialoog treden. Verder is het vooral belangrijk ervoor te zorgen dat we hen niet hinderen. Ook dat is vooral een politieke opdracht. Want onze internationale economie, net zoals onze ontwikkelingshulp, staat die ontwikkeling vaak in de weg. We zien echter dat door de mediakampagnes van de NGO's de

ontwikkeling van het Zuiden meer en meer in liefdadigheidstermen wordt gesteld. Terwijl we hier in het Noorden de laatste eeuw een verschuiving gekregen hebben van een 'armen-zorg' door individuen naar een 'recht op bijstand', zien we dat dit idee in een internationale kontekst nog altijd niet leeft.»

Veto: *Volgens U is er dus vooral een immateriële taak weggelegd voor de NGO's, niet in het Zuiden maar wel in het Noorden. Voor welke waarden en voor welke maatschappij moet een NGO dan vooral opkomen?*

Barrez: «In de Noord-Zuidhandel worden heel wat duurzame goederen onderbetaald. Koffie, katoen en jute worden onderbetaald door de prijszlag op de internationale markt. Wanneer je naar het landbouwbeleid van de Europese gemeenschap kijkt, merk je dat wij enorme kapitalen in onze landbouw steken om de EG-markt voor suiker te kunnen afschermen van de rietstuiker uit Derde-Wereldlanden die stukken goedkoper is. Onze granen, waarvan de prijs door EG-subsidies artificieel laag gehouden wordt, overspoelen dan weer de Afrikaanse markt, zodat in heel wat grote steden nu brood wordt gegeten in plaats van traditionele Afrikaanse graanproducten, zoals maniok of gierst.»

«Onze economische dominantie draagt onze westerse productie en consumptiepatronen verder uit, en het is duidelijk dat dit in Afrika voor een echte ontwrichting heeft gezorgd. NGO's zijn goed geplaatst om de mensen hier aan te zetten om na te denken en te analyseren wat voor ontwikkeling we nu in feite willen voor de wereld. Het is niet mogelijk om onze westerse consumptiepatronen te vergelijken voor de hele wereld. Onze wereld is immers eindig aan materiële grondstoffen, en door onze levenswijze creëren we bovendien een broeikasfeet. We moeten dan ook niet proberen om onze westerse produktiewijze uit te dragen over de hele wereld.»

Veto: *U pleit voor een dialoog tussen het Noorden en het Zuiden. Past dit niet volledig in het idee van de 'partnership-relatie', die de laatste jaren in nogal wat NGO-middens opgang maakt?*

Barrez: «Van die partnership-relatie komt over het algemeen niet veel terecht. Net zoals bij het andere NGO-ontwikkelingswerk blijft het uiteindelijk meestal bij een louter financiële band tussen de Belgische NGO en de Afrikaanse partner. Altijd is er geld mee gemeoid, en altijd laat het geld zijn korrumpende kracht voelen. Die partners uit het Zuiden passen zich maar al te gemakkelijk aan aan het westerse ontwikkelingsmodel, en praten de NGO's uit het Noorden maar al te graag naar de mond om aan het geld te geraken. In plaats van een partnership is er vaak gewoon sprake van een verwestering.»

Veto: *Volgende week gaan op verschillende plaatsen in Vlaanderen de acties van Student Aid van start. Welke bijdrage kunnen de studenten leveren in de strijd voor een rechtvaardiger Noord-Zuidverhouding?*

Barrez: «De universiteit zou de ideale plaats kunnen zijn om het denkwerk te leveren rond de Noord-Zuidproblematiek. Men mag veronderstellen dat er hier nogal wat potentieel zit om studies te verrichten rond een anders geïntendeerde economie die minder verspillend is en die het milieu spaart. Het is niet het geld dat naar projecten stroomt, maar de immateriële overdracht van ideeën die voor een structurele verandering kan zorgen en die kan leiden tot een emancipatie-beweging in het Zuiden. Daarom is het jammer dat er in Vlaanderen, in tegenstelling tot Wallonië, nog altijd geen volwaardige post-universitaire opleiding, gesteund door voldoende onderzoeksmogelijkheden, rond de Noord-Zuidproblematiek bestaat.»

«Ik begrijp trouwens niet waarom men aan de universiteit de studenten een rad voor de ogen zou draaien door de 'hulpfilosofie' te promoten. In tegenstelling tot de NGO's hebben de studenten er geen direct belang bij om het concept van de projectenwerking in stand te houden. De energie die men momenteel in de geldinzamelingscampagnes steekt, kan men veel beter aan edukatie spenderen. Zij kunnen gemakkelijk de myte dat 'hulp helpt' doorprikken en de discussie terug in politieke termen van mensenrechten plaatsen.»

Veto: *Toch organiseert Student Aid een project en een geldinzameling, en blijft er van het politieke luik maar weinig in huis te komen.*

Barrez: «Het probleem is vooral dat mobiliseren rond hulp werkt. Je maakt het jezelf een stuk moeilijker door te gaan werken rond structurele thema's. Toch ben ik ervan overtuigd dat hier kwaliteit belangrijker is dan kwantiteit. Het is zinvoller dat 5% van de studenten weet waarom de ganse Noord-Zuidproblematiek draait dan dat 50% van de studenten met een Student Aid T-shirt rondloopt.»

Pieter Vandekerckhove